

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA.410.030.01.2021

Pan Grzegorz Sikorski
Dyrektor
Wojewódzkiego Urzędu Pracy
w Katowicach
ul. Tadeusza Kościuszki 30
40-048 Katowice

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.443.89.2022
Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 31 sierpnia 2022 r.

P/21/018 – Efekty wybranych działań państwa podejmowanych w celu łagodzenia skutków epidemii w gospodarce.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach ul. Tadeusza Kościuszki 30, 40-048 Katowice ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Grzegorz Sikorski – Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach od 1 kwietnia 2014 r. (akta kontroli str. 3)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Wdrażanie instrumentów wsparcia i rezultaty udzielonej pomocy. 2. Analiza efektów udzielonego wsparcia.
Okres objęty kontrolą	Lata 2020 – 2021 r. (I połowa).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	1. Kinga Kołodziejczyk, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/192/2021 z 7 września 2021 r., nr LKA/23/2022 z 28 stycznia 2022 r. i nr LKA/56/2022 z 15 marca 2022 r. 2. Lucyna Mol, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/228/2021 z 29 września 2021 r. i nr LKA/24/2022 z 28 stycznia 2022 r. (akta kontroli str.1-2e)

¹ Dalej „WUP”, „urząd pracy” lub „Urząd”.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623 ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą WUP podjął niezbędne działania w celu realizacji zadań związanych z obsługą wniosków przedsiębiorców o udzielenie pomocy na utrzymanie miejsc pracy, poprzez dofinansowanie wynagrodzeń pracowników, które zostały na Urząd nałożone na podstawie ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o *szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*⁴. Realizacja przez WUP ww. zadań uwarunkowana była charakterem obsługiwanych instrumentów wsparcia przedsiębiorców oraz ustawowymi warunkami i trybem ich wprowadzenia.

Weryfikacja spełniania przez beneficjentów warunków otrzymania pomocy była realizowana zgodnie z przyjętymi zasadami udzielania danej formy wsparcia. Na podstawie wyników badania próby spraw o udzielenie ww. wsparcia stwierdzono, że Urząd weryfikował wnioski pod kątem spełnienia wymagań formalnych, określonych w przepisach dla poszczególnych instrumentów wsparcia. Weryfikacja ta odbywała się z wykorzystaniem baz danych Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej⁵ oraz Krajowego Rejestru Sądowego⁶. Przed udzieleniem wsparcia WUP nie weryfikował natomiast informacji zawartych w oświadczeniach składanych przez wnioskodawców. Było to zgodne z celem ustawy COVID-19 oraz stanowiskiem ministra właściwego ds. pracy. Intencją ustawodawcy było szybkie udzielenie przedsiębiorcom pomocy na utrzymanie miejsc pracy zagrożonych likwidacją w przypadku upadłości przedsiębiorcy. Dlatego czynności związane z weryfikacją wniosków o wsparcie ograniczone zostały przez ustawodawcę do niezbędnego minimum, a kontrola prawdziwości oświadczeń składanych wraz z wnioskiem miała mieć charakter *ex-post*. w związku z tym WUP nie podejmował względem przedsiębiorców działań kontrolnych *ex-ante* mających na celu weryfikację składanych przez nich oświadczeń.

Na dzień 31 grudnia 2021 r. z 13 332 zrealizowanych wniosków o udzielenie wsparcia przewidzianego w art. 15g, art. 15gg, art. 15gga i art. 15gga¹ ustawy o COVID-19 (na kwotę około 2,4 mld zł), WUP zakończył weryfikację 54 (tj. 0,4%).

Z ustaleń kontroli *ex-post* przeprowadzonej przez NIK wynika, że część beneficjentów złożyła oświadczenia niezgodne ze stanem faktycznym (nie zgłosili do ubezpieczeń społecznych wskazanej w złożonych wnioskach liczby pracowników). Skala wypłat na rzecz takich przedsiębiorców była znaczna, gdyż dotyczyła 72,5% wniosków objętych badaną próbą (na kwotę wsparcia 2 313,6 tys. zł) z instrumentu pomocowego określonego w art. 15g⁷ ustawy COVID-19 oraz 5% wniosków z instrumentu pomocowego określonego w art. 15g ustawy COVID-19 (dofinansowanie wynagrodzeń pracowników objętych przestoje ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy w następstwie COVID-19) oraz 5% wniosków z instrumentu pomocowego określonego w art. 15gga ustawy COVID-19 (dofinansowanie ze środków FGŚP wynagrodzeń pracowników w przypadku znacznego obniżenia przychodu przedsiębiorcy) na kwotę 300,0 tys. zł.

Kontrola rzetelności weryfikacji przez WUP wniosków o dofinansowanie wykazała, że niektóre z nich zawierały te same dane, w tym powtarzające się numery PESEL pracowników, powtarzające się dane osób zmarłych, powtarzające się numery

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dz. U. z 2021 r., poz. 2095 ze zm. Dalej „Ustawa COVID-19”.

⁵ Dalej: „CEIDG”.

⁶ Dalej: „KRS”.

⁷ Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników objętych przestoje ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy w następstwie COVID-19.

rachunków bankowych oraz wielkości obrotów przedsiębiorcy (od których spadku uzależniono udzielenie wsparcia). W związku ze stwierdzonym ryzykiem udzielenia przez WUP dofinansowania na ochronę miejsc pracy nieuprawnionym podmiotom, na podstawie art. 51 ust. 1 ustawy o NIK, Delegatura NIK w Katowicach zawiadomiła Dyrektora WUP o dokonanych w tym zakresie ustaleniach.

Ustalono także, że WUP wypłacił czterem przedsiębiorcom wsparcie z instrumentu określonego w art. 15g ustawy COVID-19 (w łącznej wysokości 284,0 tys. zł), pomimo wykazania przez przedsiębiorców spadku obrotów gospodarczych w porównaniu do okresu, w którym nie figurowali w rejestrach publicznych.

W Urzędzie nie zapewniono także wszystkim przedsiębiorcom, którzy potrzebowali wsparcia, szybkiego jego uzyskania, gdyż część wniosków została rozpatrzona, a środki finansowe zostały wypłacone po upływie miesiąca od złożenia wniosków.

W WUP nie zapewniono niezwłocznego kierowania wezwań do wszystkich przedsiębiorców, którzy wbrew obowiązkom wynikającym z umów o dofinansowaniu i z przepisów ustawy COVID-19 nie dokonali rozliczenia tej pomocy. Ponadto, procedura rozliczenia wniosków była w niektórych przypadkach przedłużana poprzez wysyłanie kolejnych wezwań do złożenia lub uzupełnienia rozliczenia zamiast wezwań do zwrotu dofinansowania.

W zakresie szczegółowo zbadanych 11 spraw, w których bezskutecznie upłynął termin na dokonanie zwrotu dofinansowania, nie podjęto działań w celu wszczęcia postępowań egzekucyjnych wobec czterech beneficjentów⁸ (tj. 36%), bądź podjęto takie działania wobec kolejnych czterech podmiotów⁹ (tj. 36%) ze zwłoką obejmującą przekazanie akt do Wydziału prawnego WUP od 50 do 121 dni po upływie terminu na dokonanie zwrotu wypłaconych świadczeń.

Na dzień 31 grudnia 2021 r. z 13 332 wniosków, na podstawie których z instrumentów pomocowych wynikających z art. 15g, art. 15gg i art. 15gga ustawy COVID-19 wypłacono pomoc w wysokości około 2,4 mld zł, WUP zakończył końcową weryfikację rozliczenia w odniesieniu jedynie do 54 wniosków (tj. 0,4%), pomimo, że wraz z upływem czasu zwiększa się ryzyko braku możliwości przeprowadzenia skutecznej egzekucji środków finansowych przekazanych nieuprawnionym beneficjentom.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu faktycznego

Celem ustanowionych w ustawie COVID-19 instrumentów wsparcia (pomocowych) była ochrona miejsc pracy przez dofinansowanie wynagrodzeń pracowników, a tym samym zmniejszenie kosztów prowadzenia działalności gospodarczej podczas trwania epidemii koronawirusa COVID – 19. Kontrolą NIK objęto następujące instrumenty wsparcia, finansowane ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych¹⁰:

1. dofinansowanie wynagrodzeń pracowników objętych przestojem ekonomicznym lub obniżeniem wymiaru czasu pracy¹¹ – instrument ustanowiony art. 15g ustawy COVID-19;
2. dofinansowanie wynagrodzeń pracowników nieobjętych przestojem, przestojem ekonomicznym lub obniżonym wymiarem czasu pracy w następstwie COVID-19¹² – instrument ustanowiony art. 15gg ustawy COVID-19;

⁸ Którzy uzyskali wsparcie w łącznej kwocie 223,1 tys. zł.

⁹ Które uzyskały wsparcie w łącznej kwocie 515,2 tys. zł.

¹⁰ Dalej „FGŚP” (będącego źródłem finansowania instrumentów wsparcia, za które odpowiadał WUP).

¹¹ Dalej „instrument art. 15g” lub „art. 15g”.

¹² Dalej „instrument art. 15gg” lub „art. 15gg”.

3. dofinansowanie wynagrodzeń pracowników w przypadku znacznego obniżenia przychodu przedsiębiorcy¹³ – instrument ustanowiony art. 15gga ustawy COVID-19.

Ponadto kontrolą objęto dofinansowanie ze środków FGŚP wynagrodzeń pracowników przedsiębiorców prowadzących sklepiki szkolne¹⁴ – instrument ustanowiony 23 lipca 2021 r. art. 15gga¹ ustawy COVID-19.

(akta kontroli str. 450, 797, 1499)

W 2020 r. WUP wystąpił do Ministra właściwego ds. pracy jako dysponenta FGŚP z 11 wnioskami o przyznanie środków finansowych na wypłatę świadczeń pomocowych obsługiwanych przez WUP na podstawie ustawy COVID-19 na łączną kwotę 2 040 000 tys. zł, a w I półroczu 2021 r. WUP skierował do dysponenta dziewięć takich wniosków opiewających na łączną kwotę 400 994,6 tys. zł. WUP prognozował wysokość środków finansowych ujętych w ww. wnioskach na podstawie wnioskowanych przez przedsiębiorców kwot pomocy, wprowadzanych do bazy VIATOR¹⁵. Pierwszy z ww. wniosków został złożony 6 kwietnia 2020 r. na podstawie informacji o zapotrzebowaniu, które wpłynęły do WUP od przedsiębiorców od 31 marca 2020 r., tj. od ustanowienia pierwszego z instrumentów objętych kontrolą NIK – wsparcia dla przedsiębiorców na ochronę miejsc pracy ze środków FGŚP (art. 15g)¹⁶. Kolejne wnioski składane były¹⁷ na podstawie zapotrzebowań zgłaszanych przez przedsiębiorców, w tym w ramach kolejnych instrumentów wsparcia ustanowionych w ustawie COVID-19.

WUP otrzymywał od dysponenta wnioskowane środki do czterech dni od wysłania wniosku, tym samym terminy przekazywania poszczególnych transz finansowania umożliwiały obsługę wniosków składanych przez przedsiębiorców bez opóźnień.

(akta kontroli str. 357-405, 455-456, 797)

WUP do 30 czerwca 2021 r. wypłacił wnioskodawcom, w ramach instrumentów z art. 15g, art. 15gg i art. 15gga, środki w łącznej wysokości 2 397 217,6 tys. zł¹⁸ (tj. 98,2% kwoty 2 440 994,6 tys. zł otrzymanej od dysponenta na podstawie złożonych przez WUP wyżej opisanych wniosków).

(akta kontroli str. 357)

Dyrektor WUP w okresie od 1 lipca 2021 r. do 10 września 2021 r. wnioskował do dysponenta o przekazanie środków w łącznej wysokości 452 695,3 tys. zł, które obejmowały również środki przeznaczone na realizację instrumentu ustanowionego 23 lipca 2021 r. przepisami art. 15gga¹ ustawy COVID-19 obejmującego wypłatę dofinansowania wynagrodzeń pracowników przedsiębiorców prowadzących sklepiki szkolne. Świadczenia wypłacone na podstawie art. 15gga¹ ustawy COVID-19 w II połowie 2021 r. wyniosły 18,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 357, 450, 797, 1499)

W Urzędzie nie ustalono odrębnych procedur i regulacji odnoszących się do poszczególnych instrumentów wsparcia, uszczegóławiających obowiązujące

¹³ Dalej „instrument art. 15gga” lub „art. 15gga”.

¹⁴ Dalej „instrument art. 15gga¹” lub „art. 15gga¹”.

¹⁵ System informatyczny wspomagający funkcjonowanie WUP wraz z komponentem umożliwiającym obsługę wniosków w ramach instrumentów wsparcia.

¹⁶ Dodany przez art. 1 pkt 14 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 568).

¹⁷ Kolejne wnioski zostały złożone przez WUP w dniach: 14 października 2020 r., 18 maja 2020 r., 8 czerwca 2020 r., 18 czerwca 2020 r., 7 lipca 2020 r., 15 lipca 2020 r., 18 sierpnia 2020 r., 23 sierpnia 2020 r., 2 października 2020 r., 29 listopada 2020 r., 4 marca 2021 r., 17 marca 2021 r., 30 marca 2021 r., 19 kwietnia 2021 r., 12 maja 2021 r., 24 maja 2021 r., 21 czerwca 2021 r., 24 czerwca 2021 r., 28 czerwca 2021 r.

¹⁸ W okresie 2020-2021 (I półrocze) do WUP złożonych zostało w ramach instrumentów z art. 15g, 15gg i 15gga ustawy COVID-19 łącznie 15 888 wniosków, z czego zaakceptowanych zostało 13 332 wniosków. W ww. okresie WUP wypłacił w ramach instrumentu z art. 15g odpowiednio 1 176 785,4 tys. zł i 3 588,7 tys. zł, z art. 15gg odpowiednio 935 215,7 tys. zł i 212 705,3 tys. zł, z art. 15gga w 2021 r. 68 922,5 tys. zł.

przepisy je ustanawiające¹⁹. Jak wyjaśnił Wicedyrektor WUP *instrumenty wsparcia były wdrażane w oparciu o istniejące przepisy prawne oraz interpretacje i wyjaśnienia dystrybuowane i udostępniane przez Ministerstwo.*

(akta kontroli str. 91-92, 93-95)

Wicedyrektor WUP wyjaśnił, że w Urzędzie została przygotowana infrastruktura informatyczna do obsługi systemu VIATOR i obsługi wniosków o wsparcie na ochronę miejsc z FGŚP polegająca głównie na nadaniu loginów i dostępu do systemu VIATOR pracownikom skierowanym do obsługi wniosków. Dostosowanie infrastruktury informatycznej wymagało, w związku z wprowadzonym z uwagi na zagrożenie epidemiczne trybem pracy zdalnej, przygotowania systemu do pracy z wykorzystaniem „pulpitu zdalnego”.

(akta kontroli str.93-95)

System VIATOR do obsługi wniosków o wypłatę dofinansowania w ramach instrumentów pomocowych administrowany był na zlecenie urzędu obsługującego ministra właściwego ds. pracy przez zewnętrzną firmę. System ten w trakcie realizacji zadań związanych z poszczególnymi instrumentami pomocowymi był dostosowywany do zmian aktów prawnych i zakresu wsparcia, w tym wprowadzono m.in. następujące funkcjonalności:

- 4 maja 2020 r.²⁰ możliwość pobierania z systemu ZUS informacji czy dany podmiot nie zalegał z opłacaniem składek na ubezpieczenie społeczne oraz informacji o liczbie pracowników danego podmiotu zgłoszonych do tych ubezpieczeń (usługa ZUS U-7N²¹),
- 26 czerwca 2020 r. automatyczną weryfikację wniosku w bazach KRS i CEIDG oraz automatyczne zapisanie wyniku weryfikacji w metryczce sprawy²² oraz automatyczną weryfikację rachunków bankowych wnioskodawców pod kątem występowania we wniosku innego wnioskodawcy i na białej liście²³,
- 19 października 2020 r. możliwość pobierania z systemu ZUS informacji o pracownikach danego podmiotu (usługa ZUS U-1²⁴),
- 28 stycznia 2021 r. rozbudowano system o możliwość automatycznej weryfikacji wniosku w zakresie wskazanej w nim daty rozpoczęcia działalności gospodarczej w odniesieniu do wskazanej daty spadku obrotów gospodarczych.

(akta kontroli 1560-1571, 1586-1594, 5852-5858, 5877-5880, 6007-6016)

WUP nie zgłaszał do urzędu obsługującego ministra właściwego ds. pracy potrzeby zmian w systemie VIATOR. Szkolenia z systemu VIATOR przy wprowadzaniu kolejnych form pomocy organizował w formie on-line (lub poprzez przekazanie filmów instruktarzowych) dysponent FGŚP wraz z dostawcą systemu. Informacje o zmianach w oprogramowaniu aplikacyjnym VIATOR (w tym zmianach w funkcjonalnościach) pocztą elektroniczną przekazywane były do WUP przez dysponenta FGŚP. Wicedyrektor przedłożył przykładowe potwierdzenia przekazania pracownikom informacji o zmianach w systemie VIATOR²⁵. Przeprowadzenie szkoleń w zakresie systemu VIATOR nie było dokumentowane.

¹⁹ Ustawa COVID-19 wraz z przepisami wykonawczymi.

²⁰ Uruchomienie raportu z poziomu obsługa danych kontrahenta, 19 października 2020 r. możliwość uruchomienia raportu z poziomu okna widoku.

²¹ W systemie VIATOR występuje z pozycji weryfikacji wniosku i rozliczenia wniosku.

²² Do tego czasu weryfikacja wniosków w zakresie danych z KRS i CEIDG dokonywana musiała być poza systemem VIATOR.

²³ Wykaz podmiotów zarejestrowanych jako podatnicy VAT, niezarejestrowanych oraz wykreślonych i przywróconych do rejestru VAT lub Wykaz podatników VAT, prowadzony przez szefa Krajowej Administracji Skarbowej.

²⁴ W systemie VIATOR występuje z pozycji rozliczeń wniosków – umożliwia zweryfikowanie poprawności danych wykazanych w kalkulatorach rozliczeniowych, w tym weryfikację poszczególnych pracowników zgłoszonych do ubezpieczenia przez dany podmiot.

²⁵ Wiadomość e-mail z 4 czerwca 2020 r. i 6 października 2020 r.

Wicedyrektor WUP wyjaśnił, że *pracownicy rozpatrujący wnioski wykorzystywali funkcjonalności systemu VIATOR w zakresie wymaganym do weryfikacji wniosku. W złożonym wniosku weryfikowano przede wszystkim: dane identyfikacyjne podmiotu, adres, wymagane informacje i oświadczenia, uprawnienia osoby składającej wniosek, właściwość podpisu potwierdzającego prawdziwość danych we wniosku, kopie pełnomocnictw, kompletność oświadczeń składanych pod rygorem odpowiedzialności karnej, w tym klauzuli potwierdzającej świadomość tej odpowiedzialności. W przypadku stwierdzenia braków wzywano do ich usunięcia. Ponadto każdorazowo sprawdzano w odpowiednich rejestrach czy wnioskodawca jest czynnym przedsiębiorcą oraz rodzaj przeważającej działalności i poziom udzielonej dotychczas wnioskodawcy pomocy publicznej, o ile było to wymagane rodzajem wsparcia.*

(akta kontroli str. 91-92,93-95, 1546-1573, 1586-1594, 1740-1856, 2033, 3109, 3612, 4554-4555)

Propozycje wprowadzenia korekt w instrumentach pomocowych były zgłaszane *ministrowi właściwemu ds. pracy przez Konwent Dyrektorów Wojewódzkich Urzędów Pracy²⁶, którego członkiem był m.in. Dyrektor WUP w Katowicach. Dyrektor WUP podał, że w trakcie cotygodniowych spotkań on-line konwentu dyrektorów WUP podczas prowadzonych dyskusji były wypracowywane propozycje ewentualnych zmian dot. realizowania zadań w ramach „Tarcz antykrzysowych”. W prowadzonych rozmowach uczestniczyli przedstawiciele wszystkich WUP. Następnie wypracowane propozycje rozwiązań jako stanowisko konwentu były przekazywane do ministerstwa.*

(akta kontroli str. 93-95, 111-113, 129-239)

Konwent składał do ministra właściwego ds. pracy pisma zawierające m.in. propozycje korekt w systemie pomocowym, w tym dotyczące zmian w systemie rozpatrywania wniosków oraz zmian w umowach z przedsiębiorcami w zakresie rozliczania otrzymanych środków pomocowych.

(akta kontroli str. 129-239)

Problemy z interpretacją przepisów prawnych ustanawiających ww. instrumenty pomocowe oraz ich funkcjonowaniem, w tym zgłaszane WUP przez wnioskodawców, przekazywane były do Ministerstwa Pracy, Rodziny i Polityki Społecznej²⁷ za pośrednictwem Konwentu. Zgłaszane wątpliwości dotyczyły m.in.:

- błędów w wyliczeniach indywidualnych wartości wynagrodzeń i ich dofinansowania;
- przesyłania cząstkowych informacji od przedsiębiorców korzystających ze wsparcia;
- braku możliwości modyfikowania/anulowania treści wniosku;
- pracochłonności obsługi papierowej formy wniosków;
- przepływu informacji na linii Ministerstwo - WUPy – Przedsiębiorcy;
- złożoności i pracochłonności procesu rozliczania wymaganego przez ustawodawcę;
- uproszczenia i ujednoczenia zasad naliczania odsetek w przypadkach stwierdzenia obowiązku zwrotu przyznanych z FGŚP środków w zakresie dotyczącym pomocy udzielanej na podstawie art. 15g oraz art. 15gg ustawy COVID-19;
- wypłacania wsparcia na podstawie art. 15 gg ustawy COVID-19 podmiotom, które otrzymały wsparcie dla tych samych pracowników na podstawie art. 15g

²⁶ Dalej „Konwent” lub „Konwent Dyrektorów”. Konwent to gremium dyrektorów wojewódzkich urzędów pracy z całej Polski, który obraduje przynajmniej raz na kwartał. Celem działania konwentu jest m.in. wypracowanie wspólnych kierunków realizacji zadań.

²⁷ Dalej „MPRiPS”.

ustawy COVID-19; przeprowadzania egzekucji nienależnie pobranych bądź wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem środków pieniężnych;

- zapewnienia wytycznych merytorycznych i technicznych dla rozliczania pomocy z art. 15g ustawy COVID-19.

Minister właściwy ds. pracy odnosił się do zgłaszanych przez Konwent problemów. Odpowiedzi były przekazywane Przewodniczącemu Konwentu bądź Dyrektorom WUP.

(akta kontroli str.164-169, 236-239, 280-281, 282-291, 787-793, 794- 963)

Pismem z 11 maja 2020 r.²⁸ Konwent Dyrektorów zgłosił ministrowi właściwemu ds. pracy m.in. problem wydłużającego się okresu oczekiwania przez przedsiębiorców na wypłatę dofinansowania po złożeniu wniosku o udzielenie pomocy, proponując przyjęcie modyfikacji w systemie udzielania pomocy obejmującej:

- wprowadzenie formuły jednorazowej płatności obejmującej całość dofinansowania,
- oparcie procesu przyznawania pomocy na maksymalnie uproszczonym wniosku zawierającym kwotę wnioskowanego dofinansowania, oraz oświadczenie przedsiębiorcy, że spełnia wszystkie warunki przyznania pomocy,
- rezygnację z załączników, a w szczególności z porozumienia²⁹,
- po złożeniu wniosku o przyznanie dofinansowania, WUP miał dokonywać wyłącznie weryfikacji przedsiębiorcy tak aby uzyskać zapewnienie, że podane informacje i oświadczenia są wiarygodne.

W odpowiedzi na ww. pismo Minister wyraził zgodę³⁰ na uproszczenie procedury wnioskowania, w tym zmianę wzoru wniosku i rezygnację z obowiązku przedkładania przez wnioskodawców załączników w postaci wykazu pracowników oraz porozumień określających warunki i tryb wykonywania pracy w okresie przestoju ekonomicznego lub obniżonego wymiaru czasu pracy zgodnie z art. 15g ust. 11 ustawy o COVID-19, na rzecz składanych pod odpowiedzialnością karną oświadczeń wnioskodawcy.

(akta kontroli str. 164-169, 1586-1594)

Na finansowanie kosztów obsługi ww. instrumentów pomocowych minister właściwy do spraw pracy - dysponent FGŚP, na podstawie art. 31a ust. 4 ustawy COVID 19, mógł przekazać WUP środki w wysokości maksymalnie do 0,5% kwoty przekazanej przez dysponenta FGŚP na realizację tych zadań. W dniu 9 kwietnia 2020 r. dysponent Funduszu przyznał Urzędowi środki finansowe w wysokości 1 183,0 tys. zł. Następnie 11 sierpnia 2020 r. i 24 listopada 2020 r.³¹ dysponent przekazał WUP kolejne środki w wysokości odpowiednio 537,0 tys. zł oraz 150,0 tys. zł. Łączna wartość otrzymanych w 2020 r. przez WUP środków na pokrycie kosztów obsługi ww. instrumentów wyniosła 1 870,0 tys. zł.

Ww. środki finansowe zostały przeznaczone przez WUP na pokrycie wynagrodzeń osobowych pracowników WUP wraz z obowiązkowymi składkami na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy w kwocie 1 737,6 tys. zł (w tym: wynagrodzenia 1 460,2 tys. zł i pochodne od wynagrodzeń 277,4 tys. zł). W ramach kosztów wynagrodzeń wypłacono wynagrodzenia osobowe pracowników oddelegowanych w okresie od kwietnia do grudnia 2020 r. do obsługi instrumentów pomocowych oraz nagrody i premie dla wszystkich pracowników zaangażowanych w obsługę

²⁸ Nr NZ-ZA.0020.02.12.2020.GP.

²⁹ Wniosek powinien zawierać oświadczenie, że pracodawca zawarł porozumienie z pracownikami spełniające wymogi prawa i przesłał jego treść do Państwowej Inspekcji Pracy, a wysokość dofinansowania została przez niego wykazana we wniosku zgodnie z wymogami prawa i przyjmuje za to odpowiedzialność.

³⁰ Pismo nr DF-III-058.34.2020.PG z 21 maja 2020 r.

³¹ Na wniosek Dyrektora WUP z 15 października 2020 r.

instrumentów pomocowych. Pozostała kwota 132,4 tys. zł z otrzymanych przez WUP środków została przeznaczona na tzw. wydatki rzeczowe (m.in. materiały biurowe).

W 2021 r. Dysponent Funduszu przyznał WUP (w lutym 2021 r.) na koszty obsługi instrumentów pomocowych środki finansowe w wysokości 2 218,0 tys. zł, tj. 77,2% kwoty o którą wnioskował Dyrektor WUP (2 872,0 tys. zł). 14 października 2021 r. na wniosek Dyrektora zwiększono limit wydatków do wysokości 2 265,0 tys. zł, tj. 78,8% pierwotnie wnioskowanej kwoty. Powyższe środki miały finansować wydatki na wynagrodzenia pracowników WUP oraz pochodne od tych wynagrodzeń, a także koszty rzeczowe Urzędu.

(akta kontroli str. 280-281, 282- 284,1440-1449, 1488-1494, 1519-1542, 4915)

Konwent Dyrektorów od kwietnia 2020 r. zgłaszał ministrowi właściwemu ds. pracy problemy dot. funkcjonowania WUP-ów m.in. związane z ograniczonymi zasobami kadrowymi oraz zapewnieniem niezbędnych środków na pokrycie kosztów realizacji zadań. Rozwiązania proponowane przez Konwent dotyczyły zapewnienia ciągłości pełnego finansowania obsługi wsparcia z FGŚP w całym okresie obejmującym również rozliczenie pomocy lub umożliwienia realizacji zadań z FGŚP przy wsparciu pracowników finansowanych w ramach pomocy technicznej Europejskiego Funduszu Społecznego³².

W odpowiedzi na powyższe postulaty Podsekretarz Stanu w MPRIPS wyjaśnił³³, m.in. że dysponent FGŚP przeznaczył dodatkowe środki, na koszty obsługi powyższych zadań w 2020 r. Zabezpieczona na ten cel w planie finansowym Funduszu kwota obejmowała wydatki na wynagrodzenia dla pracowników WUP realizujących zadania wynikające z w/w ustawy, pochodne od wynagrodzeń oraz koszty rzeczowe. Odnosząc się do poruszonej w piśmie kwestii potrzeby wsparcia WUP w okresie faktycznych działań związanych z rozliczeniem udzielonej ze środków FGŚP pomocy na ochronę miejsc pracy, Podsekretarz wskazał, że poziom zwiększenia limitu wydatków dla WUP na obsługę zadań z zakresu FGŚP w 2021 roku możliwy będzie do ustalenia po przygotowaniu przez Ministra Finansów założeń projektu budżetu państwa oraz wstępnej prognozy wybranych wskaźników makroekonomicznych. Podsekretarz rekomendował optymalne rozłożenie zadań i obowiązków pomiędzy pracowników WUP umożliwiające, zapewnienie ciągłości realizacji działań z zakresu FGŚP, oraz racjonalne wykorzystanie środków FGŚP przeznaczonych w ramach przyznanych limitów na koszty obsługi.

(akta kontroli str. 164-169, 207-221)

Zadania związane z obsługą instrumentów pomocowych wykonywało w 2020 r. (od kwietnia 2020 r.) średnio 55 osób³⁴ (średnio 37 etatów), w 2021 r. (do czerwca) średnio 36 osób³⁵ (średnio 30 etatów). Realizacją zadań związanych z obsługą instrumentów pomocowych zajmował się przede wszystkim Wydział FGŚP (od 17 marca 2021 r. Wydział ds. Świadczeń Pracowniczych), zadania te powierzono także pracownikom WUP zatrudnionym w innych komórkach organizacyjnych na podstawie oddelegowania lub polecenia służbowego Dyrektora WUP. Do zadań tych oddelegowani zostali pracownicy zajmujący się, m.in. doradztwem zawodowym i psychologicznym, pośrednictwem, koordynacją zabezpieczeń społecznych, obsługą administracyjną i finansową oraz EFS.

³² Dalej: EFS.

³³ Pismo nr DF-III.058.34.2020.PG z 21 maja 2020 r.

³⁴ W kwietniu - 45 pracowników (31,5 etatów), od maja do lipca – 77 pracowników (48 etatów), w sierpniu – 50 pracowników (36 etatów), we wrześniu – 55 pracowników (37,5 etatów), w październiku – 54 pracowników (36,25 etatów), w listopadzie – 30 pracowników (24,75 etatów), w grudniu – 31 pracowników (25,25 etatów).

³⁵ W styczniu – 31 pracowników (24,75 etatów), w lutym – 31 pracowników (24,75 etatów), w marcu - 33 pracowników (24,75 etatów), w kwietniu – 32 pracowników (27,75 etatów), w maju – 45 pracowników (39,75 etatów), w czerwcu – 44 pracowników (38,25 etatów).

Jak wyjaśnił Wicedyrektor, decyzja o oddelegowaniu pracowników już zatrudnionych w WUP wynikała z konieczności szybkiego zaangażowania pracowników do obsługi wniosków.

(akta kontroli str. 100-104,105-115,796, 800, 802, 1488-1493)

W ramach zadań związanych z obsługą instrumentów pomocowych, 31 lipca 2020 r. Dyrektor WUP wydał Zarządzenie³⁶ w sprawie powołania Zespołu zadaniowego ds. rozliczeń świadczeń na rzecz ochrony miejsc pracy przyznanych ze środków FGŚP na podstawie przepisów ustawy COVID-19³⁷. Do zadań Zespołu ds. rozliczeń należała w szczególności weryfikacja złożonych przez uprawnione podmioty rozliczeń otrzymanych środków na rzecz ochrony miejsc pracy z FGŚP i dokumentacji potwierdzającej wykorzystanie przekazanej pomocy zgodnie z przeznaczeniem, polegająca w szczególności na analizie jej kompletności, prawidłowości złożonych przez podmioty oświadczeń oraz weryfikacji kwot przekazanych i faktycznie wykorzystanych środków, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, zawartą umową, aktualnymi wytycznymi i wyjaśnieniami udzielanymi w szczególności przez ministra właściwego ds. pracy. Zespół ds. rozliczeń składał się z 21 pracowników różnych wydziałów WUP. Zespół realizował zadania do 31 marca 2021 r. Jak wyjaśnił Wicedyrektor *członkowie zespołu poza realizacją zadań związanych z rozliczeniami wniosków wykonywali bieżące zadania na stanowiskach pracy.*

Dnia 17 marca 2021 r. zmieniono Regulamin Organizacyjny WUP w Katowicach³⁸ powołując w Wydziale ds. Świadczeń Pracowniczych WUP Zespół ds. Obsługi Tarczy Antykryzysowej, do zadań którego należało w szczególności:

- 1) przyjmowanie i rozpatrywanie wniosków na rzecz ochrony miejsc pracy,
- 2) rozliczanie przekazanych uprawnionym podmiotom świadczeń i środków na rzecz ochrony miejsc pracy,
- 3) prowadzenie kontroli w zakresie wydatkowania środków FGŚP,
- 4) monitorowanie nieprawidłowości oraz odzyskiwanie kwot,
- 5) prowadzenie postępowań w zakresie dochodzenia zwrotu środków oraz naliczonych i nieopłaconych odsetek od nieterminowych zwrotów należności,
- 6) planowanie i prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych w zakresie zadań realizowanych przez Wydział,
- 7) prowadzenie infolinii w zakresie zadań realizowanych przez Wydział,
- 8) współpraca z Zespołem ds. Promocji i Informacji Wydziału Zarządzania EFS,
- 9) zabezpieczenie i udostępnianie zgromadzonej dokumentacji oraz prowadzenie bieżącej jej ewidencji.

(akta kontroli str. 83-90)

Do Zespołu ds. Obsługi Tarczy Antykryzysowej oddelegowano do końca czerwca 2021 r. łącznie siedem osób³⁹. 31 marca 2021 r. Dyrektor ogłosił nabór na wolne stanowisko urzędnicze (inspektor) w Zespole ds. Obsługi Tarczy Antykryzysowej, łącznie na 16 etatów. Do końca czerwca 2021 r. zatrudniono 12 osób, w tym jedna osoba zrezygnowała z pracy w trakcie szkolenia i jednej osobie nie przedłużono umowy o pracę. W wyniku kolejnych naborów ogłoszonych w dniach 27 lipca 2021 r. i 20 września 2021 r. zatrudniono trzy osoby.

(akta kontroli str. 1492-1493, 4896-4915)

³⁶ Zarządzenie nr N)-0016/30/2020, które weszło w życie 3 sierpnia 2020 r. Zmiany do Zarządzenia wprowadzono: 2 października 2020 r. Zarządzeniem Dyrektora WUP nr NO-0016/215/2020 (zmiana składu zespołu zadaniowego), 27 października 2020 r. Zarządzeniem Dyrektora WUP nr NO-0016/52/2020 (zmiana terminu obowiązywania zarządzenia – 31 grudnia 2021 r.) oraz 30 marca 2021 r. Zarządzeniem Dyrektora WUP nr NO-0016/20/2021 (utrata mocy zarządzenia z dniem 31 lipca 2021 r.).

³⁷ Dalej: „Zespół ds. rozliczeń”.

³⁸ Stanowiący załącznik do Uchwały nr 656/2019/VI/2021 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 17 marca 2021 r.

³⁹ W marcu 2021 r. trzy osoby, w kwietniu 2021 r. – trzy, w maju 2021 r. – jedna.

W WUP nie powołano odrębnej komórki organizacyjnej, która miała zajmować się rozpoznawaniem odwołań składanych przez wnioskodawców. Wicedyrektor WUP wyjaśnił, że nie było konieczności powołania ww. komórki organizacyjnej, gdyż *w sytuacjach wymagających pomocy prawnej polegającej na konieczności wydawania decyzji administracyjnych czy postępowań przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym zadania te powierzano zatrudnionym w Urzędzie radcom prawnym bądź pracownikom Wydziału FGŚP (od 18 marca 2021 r. Zespołu ds. Ochrony Roszczeń Pracowniczych funkcjonującego w ramach Wydziału ds. Świadczeń Pracowniczych) posiadającym odpowiednie kwalifikacje zawodowe, jak i faktu, że ilość takich odwołań nie wskazywała na konieczność organizacji osobnej komórki merytorycznej.*

(akta kontroli str. 251, 252-254)

Podmioty ubiegające się o przyznanie dofinansowania w ramach instrumentu z art. 15g ustawy COVID-19 na dofinansowanie wynagrodzeń pracowników objętych przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy, w następstwie COVID-19 zobowiązane były⁴⁰ złożyć do WUP:

- wniosek o przyznanie świadczeń na rzecz ochrony miejsc pracy obejmujący m.in. dane identyfikacyjne podmiotu, informację o okresie dofinansowania, liczbę pracowników objętych wnioskiem o dofinansowanie, kwotę dofinansowania w podziale na wynagrodzenia i pokrycie składek na ubezpieczenie społeczne pracowników należnych od pracodawcy, oświadczenia: o spadku obrotów⁴¹, które uprawniały do otrzymania dofinansowania (wraz ze wskazaniem daty, od której liczony był spadek obrotów), niezaleganiu ze składkami ZUS i podatkami do końca III kwartału 2019 r., o odprowadzaniu składek na ubezpieczenia społeczne od pracowników⁴² ujętych w wykazie pracowników⁴³,
- wykaz pracowników⁴⁴ uprawnionych do świadczeń wypłacanych ze środków FGŚP wraz z informacją o wysokości obrotów, których procentowy spadek uprawniał do otrzymania dofinansowania⁴⁵,
- kopię porozumienia, o którym mowa w art. 15g ust. 11 ustawy COVID-19 określającego warunki i tryb wykonywania pracy w okresie przestoju ekonomicznego lub obniżonego wymiaru czasu pracy⁴⁶,
- umowę na wypłatę świadczeń,

⁴⁰ Na podstawie przepisów ustawy COVID-19 oraz wymogów ustanowionych przez Dysponenta FGŚP.

⁴¹ Zgodnie z art. 15g ust. 9 ustawy COVID-19 przez spadek obrotów gospodarczych rozumie się spadek sprzedaży towarów i usług w ujęciu ilościowym lub wartościowym: 1) nie mniej niż 15% obliczony jako stosunek łącznych obrotów w ciągu dowolnie wskazanych dwóch kolejnych miesięcy kalendarzowych, przypadających w okresie po dniu 31 grudnia 2019 r. do dnia poprzedzającego dzień złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, w porównaniu do łącznych obrotów z analogicznych dwóch kolejnych miesięcy kalendarzowych roku poprzedniego; za miesiąc uważa się także 30 kolejno po sobie następujących dni kalendarzowych, w przypadku gdy dwumiesięczny okres porównawczy rozpoczyna się w trakcie miesiąca kalendarzowego, to jest w dniu innym niż pierwszy dzień danego miesiąca kalendarzowego, lub 2) nie mniej niż 25% obliczony jako stosunek obrotów z dowolnie wskazanego miesiąca kalendarzowego, przypadającego po dniu 31 grudnia 2019 r. do dnia poprzedzającego dzień złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, w porównaniu do obrotów z miesiąca poprzedniego; za miesiąc uważa się także 30 kolejno po sobie następujących dni kalendarzowych, w przypadku gdy okres porównawczy rozpoczyna się w trakcie miesiąca kalendarzowego, to jest w dniu innym niż pierwszy dzień danego miesiąca kalendarzowego.

⁴² Oświadczenie to stanowiło część wniosków do 20 lipca 2020 r.

⁴³ Wykaz pracowników udostępniony przez MRIPS, na podstawie którego obliczano wysokość dofinansowania obejmował m.in.: imię i nazwisko pracownika, PESEL (lub numer dowodu osobistego, numer paszportu), wartość wynagrodzenia brutto w miesiącu poprzedzającym złożenie wniosku, wymiar czasu pracy przed obniżeniem i po obniżeniu wymiaru, wysokość wynagrodzenia pracownika po obniżeniu wymiaru czasu pracy, wysokość dofinansowania do wynagrodzenia, składki na ubezpieczenia społeczne.

⁴⁴ Od 23 maja 2020 r. dołączenie wykazu pracowników nie było obligatoryjne, natomiast we wniosku wprowadzono oświadczenie, że na dzień sporządzenia wniosku taki wykaz pracowników uprawnionych do świadczeń został sporządzony, a beneficjent zobowiązał się do dostarczenia wykazu na żądanie uprawnionych organów.

⁴⁵ Od 23 maja 2020 r. dołączenie informacji o procentowym spadku obrotów uprawniającym do otrzymania świadczeń nie było obligatoryjne.

⁴⁶ Od 23 maja 2020 r. zrezygnowano z obowiązku dołączenia porozumienia, natomiast we wniosku wprowadzono oświadczenie, że na dzień złożenia wniosku beneficjent zawarł stosowne porozumienie.

- pełnomocnictwo w przypadku działania podmiotu za pośrednictwem osób trzecich.

W ramach weryfikacji wniosków w WUP sprawdzano dane wnioskodawców w ogólnodostępnych bazach KRS i CEIDG (w tym zgodność informacji zamieszczonych we wniosku z tymi bazami), poprawność podpisów (zgodnie z reprezentacją wnioskodawcy), a także prawidłowość podpisu elektronicznego oraz poprawność wykazanych we wniosku kwot dofinansowania z przedłożonym wykazem (jeżeli został dołączony pomimo braku takiego obowiązku od 21 maja 2020 r.).

(akta kontroli str. 258-260,1488-1515, 1546-1571)

W ramach instrumentu pomocowego ustanowionego w art. 15g ustawy COVID-19, na dzień 31 grudnia 2020 r.:

- do WUP wpłynęło 6 158 wniosków złożonych przez przedsiębiorców w postaci elektronicznej⁴⁷ i w formie papierowej, opatrzonej własnoręcznym podpisem przedsiębiorcy,
- WUP rozpatrzył wszystkie otrzymane wnioski, spośród których zaakceptował 4 925 wniosków (79,9%), a negatywnie rozpatrzył pozostałe 1 233 wnioski (20,1%),
- na podstawie zaakceptowanych wniosków zawarto z przedsiębiorcami 4 925 umów, wypłacając wsparcie w wysokości 1 176 785,4 tys. zł.

W I półroczu 2021 r.:

- do WUP wpłynęły 294 wnioski⁴⁸, z czego WUP rozpatrzył 293 wnioski, a pozostały jeden wniosek pozostawiono bez rozpatrzenia z uwagi na brak odpowiedzi ze strony wnioskodawcy na wezwania dot. uzupełnienia wniosku kierowane pocztą elektroniczną oraz nieodbieranie poczty tradycyjnej⁴⁹,
- spośród 293 wniosków WUP zaakceptował 77 wniosków (26,3%), a negatywnie rozpatrzył pozostałe 216 wniosków (73,7%),
- WUP zawarł umowy ze wszystkimi wnioskodawcami, których wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie, następnie wypłacając wsparcie w wysokości 3 588,7 tys. zł.

(akta kontroli str. 450, 800)

Badanie próby dziesięciu⁵⁰ wniosków rozpatrzonych negatywnie w ramach instrumentu pomocowego określonego w art. 15g ustawy COVID-19 wykazało, że osiem z nich (80%) zostało rozpatrzonych w terminie do 14 dni od ich złożenia, a pozostałe dwa wnioski (20%) zostały rozpatrzone w terminie od 15 – 30 dni od złożenia. Przedsiębiorcy zostali powiadomieni o braku akceptacji wniosku w następujących przedziałach czasowych:

- ośmiu wnioskodawców (80%) zostało poinformowanych w terminie do 14 dni od złożenia wniosku,
- dwóch wnioskodawców (20%) zostało poinformowanych w terminie 15 - 30 dni od złożenia wniosku.

Brak akceptacji ww. dziesięciu wniosków wynikał z niespełnienia przez wnioskodawców warunku odpowiedniego spadku obrotów gospodarczych⁵¹

⁴⁷Opatrzonych podpisem kwalifikowanym/zaufanym/osobistym. Kwalifikowany podpis elektroniczny ma skutek prawny równoważny podpisowi własnoręcznemu.

⁴⁸Tj. wnioski złożone przez przedsiębiorców w postaci elektronicznej i w formie papierowej, opatrzonej własnoręcznym podpisem przedsiębiorcy.

⁴⁹Ponadto Dyrektor WUP podał, że wnioskodawca nie zgłosił żadnego pracownika do ubezpieczeń społecznych oraz posiadał zaległości w opłacaniu składek ZUS na koniec III kwartału 2019 r.

⁵⁰Próba została dobrana w sposób losowy z rejestru wniosków złożonych przez przedsiębiorców prowadzonego przez WUP.

⁵¹Zgodnie z art. 15g ust. 9 ustawy COVID-19.

w następstwie wystąpienia epidemii COVID – 19⁵² (dwa wnioski) bądź wykazania spadku obrotów za okres, w którym przedsiębiorca nie prowadził działalności gospodarczej (osiem wniosków). W przypadku wniosków składanych na podstawie art. 15g ustawy o COVID-19 strona mogła zwrócić się do Dyrektora WUP o ponowne rozpatrzenie wniosku. W odniesieniu do badanej próby nie złożono takich pism do Dyrektora.

(akta kontroli str. 240-242)

Na podstawie badania próby 40⁵³ wniosków zaakceptowanych przez WUP do wypłaty na łączną kwotę 2 650,6 tys. zł ustalono, że 13 wniosków (tj. 32,5%) rozpatrzono do 14 dni od złożenia wniosku; 17 wniosków (tj. 42,5%) zostało rozpatrzonych w przedziale czasowym od 15 – 30 dni od złożenia wniosku; siedem wniosków (tj. 17,5%) zostało rozpatrzonych w przedziale czasowym od 31- 60 dni od złożenia wniosku, a pozostałe trzy wnioski (tj. 7,5%) zostały rozpatrzone w terminie powyżej 60 dni od złożenia wniosku. Z dziesięciu wniosków rozpatrzonych powyżej 30-dniowego terminu, w przypadku dziewięciu z nich wynikało to z przyczyn niezależnych od WUP, tj. związane było z dokonywaniem korekt i uzupełnień wniosków przez wnioskodawców. Przyczyny rozpatrzenia jednego wniosku po upływie miesiąca od jego złożenia szczegółowo przedstawiono w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Badanie ww. próby kontrolnej (z wykorzystaniem funkcjonalności systemu VIATOR) wykazało, że 11⁵⁴ z 40 beneficjentów (tj. 27,5%) spełniało kryteria uzyskania pomocy i tym samym otrzymania dofinansowania w wysokości 337,0 tys. zł. WUP zaakceptował i wypłacił dofinansowanie w łącznej wysokości 2 313,6 tys. zł również na podstawie pozostałych 29 wniosków (tj. 72,5% badanej próby) pomimo, że dane wykazane przez beneficjentów pomocy w tych wnioskach były niezgodne z bazami danych udostępnionymi w systemie VIATOR oraz pomimo, że w czterech z tych wniosków wykazano spadek obrotów w stosunku do okresów, w których podmiot nie był zarejestrowany we właściwych rejestrach, co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 96-99)

Spośród badanej ww. próby dokumentacji 40 beneficjentów, w sposób losowy dobrano dziesięć podmiotów, którym WUP wypłacił dofinansowanie w łącznej wysokości 1 193,2 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2021 r., według rejestrów CEIDG/KRS, dziewięciu z dziesięciu beneficjentów nie było w upadłości, likwidacji bądź działalność gospodarcza nie została zawieszona. Jeden beneficjent w dniu 31 grudnia 2021 r. zaprzestał wykonywania działalności, a 25 stycznia 2021 r. został wykreślony z CEIDG.

Pięciu z ww. dziesięciu beneficjentów przekazało informacje i dokumenty dotyczące spadku obrotów gospodarczych. W tych przypadkach spadek obrotów obliczony był: w trzech przypadkach na podstawie rejestrów VAT, w jednym na podstawie zapisów kont księgowych zespołu „7” i w pozostałym jednym na podstawie danych z książki przychodów i rozchodów. Przedsiębiorcy przedłożyli dokumentację potwierdzającą spadek obrotów, z tym że jeden z beneficjentów przedłożył rejestr sprzedaży za okres, w którym nie figurował we właściwym rejestrze publicznym i nie zawarł również umowy spółki⁵⁵, tj. przedłożono rejestry sprzedaży za okres maj-czerwiec 2020 r.⁵⁶, podczas gdy umowę spółki zawarto 28 grudnia 2020 r., a wpisu do KRS dokonano

⁵² Zadeklarowany we wnioskach spadek obrotów był niższy niż ten obliczony zgodnie z art. 15g ust. 9 ustawy o COVID-19 (co ustalono na podstawie dołączonego do wniosku pliku Excel, gdzie w arkuszu 1 deklarowano wartości obrotów, a w arkuszu 2 – wykaz pracowników).

⁵³ Próba została dobrana w sposób losowy z rejestru wniosków złożonych przez przedsiębiorców prowadzonego przez WUP.

⁵⁴ W tym skorygowany wniosek nr 24000/CV-19/2577221 po weryfikacji dokonanej przez WUP w oparciu o raport U-7N.

⁵⁵ Wniosek nr 24000/CV-19/25774276.

⁵⁶ Gdzie wykazano wartość sprzedaży w wysokości 312 559,40 zł.

30 grudnia 2020 r. Pozostałych pięciu beneficjentów nie odpowiedziało na wezwania NIK w sprawie przedłożenia dokumentacji księgowej.

(akta kontroli str. 5051-5057)

W odniesieniu do obrotów wykazanych⁵⁷ przez ww. dziesięciu beneficjentów w dołączonym do wniosku o udzielenie dofinansowania arkuszu kalkulacyjnym obejmującym wykaz pracowników oraz wskazującym wartościowo obroty przedsiębiorcy, na podstawie informacji uzyskanych od właściwych organów podatkowych ustalono, że:

- pięciu beneficjentów nie było zarejestrowanych do celów podatku VAT, w tym jeden podmiot nie prowadził w deklarowanym przez niego okresie działalności gospodarczej. Natomiast każdy z ww. podmiotów wskazał obroty przekraczające wartość 200,0 tys. zł, tj. wartość powyżej której nie obowiązuje zwolnienie podmiotowe z podatku od towarów i usług na podstawie z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług⁵⁸;
- dane dotyczące obrotów dwóch⁵⁹ podmiotów, w tym przekazane rejestry VAT nie znajdowały odzwierciedlenia w złożonych do właściwych organów deklaracjach VAT-7,
- w jednym przypadku organy podatkowe przekazały informacje wynikające ze złożonych deklaracji VAT-7 - dane te nie były zgodne z zadeklarowanymi obrotami przez beneficjenta, przy czym w związku z brakiem odpowiedzi beneficjenta nie było możliwe określenie metodologii obliczania obrotu⁶⁰ przyjętą przez beneficjenta na potrzeby złożenia wniosku,
- w odniesieniu do pozostałych dwóch beneficjentów nie było możliwe potwierdzenie wielkości spadku obrotów (przychodów), gdyż jego poziom ustalono według rozliczeń podatków dochodowych (organy podatkowe dysponowały danymi jedynie w skali roku, na podstawie zeznań rocznych składanych przez podatników).

Organ podatkowy potwierdził brak zaległości podatkowych u dziewięciu z ww. dziesięciu beneficjentów. Jeden beneficjent⁶¹ we wniosku o dofinansowanie zadeklarował ich brak pomimo posiadanych zaległości, na dzień złożenia wniosku, które należne były do końca III kwartału 2019 r.

(akta kontroli str. 1031-1036, 1039-1049, 1249-1254, 1315-1406, 1436, 1481-1482, 1897-1898, 1902-1910, 1912-1937, 1981, 5043-5057)

ZUS potwierdził brak zaległości w regulowaniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, FGŚP, Fundusz Pracy lub Fundusz Solidarnościowy na koniec III kwartału 2019 r. u wszystkich dziesięciu beneficjentów objętych próbą.

W odniesieniu do wytypowanej do próby badawczej grupy 50 pracowników⁶² beneficjentów, na których przyznane zostało przez WUP dofinansowanie, ZUS

⁵⁷ U ośmiu z 10 podmiotów wskazane obroty powtarzały się w tym samym deklarowanym okresie, tj. obroty za maj-czerwiec 2020 r. w wysokości 312 559,40 zł i maj-czerwiec 2021 r. w wysokości 109 586,10 zł wykazały cztery podmioty – wnioski nr 24000/CV-19/25774276, 24000/CV-19/25774270, 24000/CV-19/25675796 i 24000/CV-19/25764458, obroty za luty-marzec 2020 r. w wysokości 336 745,10 zł i luty-marzec 2021 r. w wysokości 145 747,60 zł wykazały dwa podmioty – wnioski nr 24000/CV-19/24270098 i 24000/CV-19/25444917, obroty za maj-czerwiec 2020 r. w wysokości 263 487,50 zł i maj-czerwiec 2021 r. w wysokości 103 562,20 zł wykazały dwa podmioty – wnioski nr 24000/CV-19/25774241 i 24000/CV-19/24208555.

⁵⁸ Dz. U. z 2022 r., poz. 931, dalej: ustawa VAT.

⁵⁹ Objętych wnioskami nr 24000/CV-19/25774241 i 24000/CV-19/25774270.

⁶⁰ W ustawie o COVID-19 nie zdefiniowano określenia „obrót”, w praktyce podmioty mogły ustalać obrót w oparciu o przychody w rozumieniu ustawy o podatkach dochodowych, kwotę należną z tytułu sprzedaży pomniejszoną o kwotę należnego podatku w rozumieniu ustawy o VAT lub przychody i zyski w rozumieniu ustawy o rachunkowości.

⁶¹ Wnioskujący o przyznanie dofinansowania do wynagrodzeń pracowników w ramach instrumentu z art. 15g, wniosek nr 24000/CV-19/25764458, kwota przyznanego dofinansowania w wysokości 107,4 tys. zł

⁶² Pięciu pierwszych pracowników ujętych w wykazie pracowników dołączonym do każdego z 10 wniosków o przyznanie dofinansowania.

potwierdził zatrudnienie (w okresie korzystania ze wsparcia pomocowego) wskazanych w wykazach dołączonych do wniosków pracowników w odniesieniu do dwóch z dziesięciu beneficjentów (tj. 20%).

ZUS nie potwierdził zatrudnienia pracowników wskazanych do dofinansowania u siedmiu beneficjentów⁶³, w tym w jednym przypadku⁶⁴ beneficjent wnioskował o uzyskanie dofinansowania dla dwóch osób zmarłych⁶⁵. Natomiast w pozostałym jednym⁶⁶ przypadku na pięciu weryfikowanych pracowników, ZUS nie potwierdził zatrudnienia trzech z nich, a u dwóch wskazał, że ich wynagrodzenie brutto było niższe niż te deklarowane we wniosku o dofinansowanie⁶⁷.

(akta kontroli str. 1407-1022, 5051-5057, 5058-5064, 5065-5070)

Weryfikacja danych o liczbie pracowników ujętych we wnioskach z danymi z systemu VIATOR (raporty ZUS U7N) wykazała, że w 29 wnioskach beneficjenci wykazali większą liczbę pracowników aniżeli liczba pracowników zgłoszonych do ubezpieczeń społecznych. Ponadto analiza wykazów pracowników dołączonych do wniosków w ramach badanej próby wykazała, że w trzech wnioskach⁶⁸ różnych beneficjentów ujęto tożsame dane dwóch osób zmarłych, we wnioskach wykazano te same obroty⁶⁹ oraz te same numery PESEL⁷⁰ (przy czym do danego numeru PESEL wykazywano inne dane personalne), a także te same numery rachunków bankowych⁷¹.

(akta kontroli str. 1018, 1576-1585, 2084, 2100, 2140, 2144, 2158, 2184-2185, 2165, 2279, 2311, 2318, 2534, 2557, 2565, 2761, 2774-2775, 2847, 2985, 3088, 3095, 3184, 3209, 3218, 3226, 3249, 3258, 5058-5070)

W związku ze stwierdzonym ryzykiem powstania znacznej szkody w mieniu publicznym, wynikającym z udzielenia przez WUP dofinansowania na ochronę miejsc pracy nieuprawnionym podmiotom, na podstawie art. 51 ust. 1 ustawy o NIK, w toku kontroli NIK⁷² zawiadomiono Dyrektora o dokonanych ustaleniach. W odpowiedzi Dyrektor poinformował o skierowaniu do Prokuratury zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w sprawie ośmiu z ww. beneficjentów, prowadzeniu postępowań przez Centralne Biuro Śledcze Policji wobec siedmiu z nich oraz zobligowaniu pracowników do pilnej weryfikacji pozostałych wniosków i sporządzenia stosownych zawiadomień do organów ścigania.

(akta kontroli str. 1017-1018, 1485, 1574-1585, 2105-2112, 2169-2170, 2286-2288, 2765-2776, 2987-2988, 3189-3190, 5034-5037, 5142)

Wypłata wsparcia następowała na warunkach określonych w umowach zawieranych z wnioskodawcami, tj.: wsparcie zostało wypłacone na rachunek bankowy

⁶³ Wnioski nr 24000/CV-19/24208555, 24000/CV-19/25774276, 24000/CV-19/25774241, 24000/CV-19/25774270, 24000/CV-19/24270098, 24000/CV-19/25675796, 24000/CV-19/25444917, 24000/CV-19/25764458.

⁶⁴ Wniosek nr 24000/CV-19/25675796.

⁶⁵ Osoby zmarłe w październiku 2018 r. i marcu 2020 r.

⁶⁶ Wniosek nr 24000/CV-19/25764458.

⁶⁷ We wniosku dla dwóch pracowników beneficjent zadeklarował miesięczne wynagrodzenie brutto w łącznej wysokości 11,7 tys. zł, podczas gdy ZUS wskazał wynagrodzenie brutto tych osób w łącznej wysokości 1,7 tys. zł.

⁶⁸ 24000/CV-19/25679850, 24000/CV-19/25675796 i 24000/CV-19/25444917.

⁶⁹ Obroty powtarzały się u 13 podmiotów, tj. obroty w wysokości 312 559,40 zł i 109 586,10 zł wykazane zostały we wnioskach nr 24000/CV-19/25774276, 24000/CV-19/25774270, 24000/CV-19/25675796, 24000/CV-19/25764458, 24000/CV-19/25859561 i 24000/CV-19/25635652; obroty w wysokości 336 745,10 zł i 145 747,60 zł ujęto we wnioskach nr 24000/CV-19/24270098, 24000/CV-19/25444917, 24000/CV-19/24776738 i 24000/CV-19/25577221 oraz obroty za w wysokości 263 487,50 zł i 103 562,20 zł ujęto we wnioskach nr 24000/CV-19/25774241, 24000/CV-19/24208555 i 24000/CV-19/25679850.

⁷⁰ 23 numery PESEL powtarzają się na wnioskach: 24000/CV-19/25679850, 24000/CV-19/25675796, a także dziewięć z nich we wniosku 24000/CV-19/25444917, 19 numerów PESEL 24000/CV-19/25774276, 24000/CV-19/25774241 i 24000/CV-19/25774270 oraz dodatkowo pięć tożsamych danych personalnych przypisanych do różnych numerów PESEL, 13 tych samych numerów PESEL wykazanych we wnioskach 24000/CV-19/25862014 i 24000/CV-19/24270098, 11 tych samych numerów PESEL wykazanych we wnioskach 24000/CV-19/23988355 i 24000/CV-19/24318508, 10 tych samych numerów PESEL wykazanych we wnioskach 24000/CV-19/24286275 i 24000/CV-19/24035118, a także z tych 10 PESELi występują dwa występują na wniosku 24000/CV-19/24270098.

⁷¹ Ten sam numer rachunku bankowego występuje na wnioskach 24000/CV-19/25679850 i 24000/CV-19/25444917, na podstawie których wypłacono dofinansowanie w łącznej kwocie 229,3 tys. zł.

⁷² Pismami z dnia 23 grudnia 2021 r. i z dnia 25 lutego 2022 r.

beneficjenta wskazany we wniosku, wypłata następowała w miesięcznych transzach, których liczba odpowiadała liczbie miesięcy objętych wsparciem.

Terminy wypłat środków pomocowych objętych ww. próbą badawczą kształtowały się następująco:

- 13 wnioskodawcom (32,5%) wypłacono środki w terminie do 14 dni od złożenia wniosku,
- 14 wnioskodawcom (35,0%) wypłacono środki w terminie od 15 – 30 dni od złożenia wniosku,
- 13 wnioskodawcom (32,5%) wypłacono środki w terminie powyżej 30 dni od złożenia wniosku, przy czym dziewięciu podmiotom z przyczyn niezależnych od WUP (tj. z uwagi na konieczność uzupełnienia dokumentacji przez wnioskodawców), co szczegółowo przedstawiono w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 96-99)

Podmioty ubiegające się o przyznanie dofinansowania w ramach instrumentu z art. 15gg ustawy COVID-19 (wprowadzonego 24 czerwca 2020 r.⁷³) na dofinansowanie wynagrodzeń pracowników nieobjętych przestojem, przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy, w związku ze spadkiem obrotów gospodarczych w następstwie COVID-19 zobowiązane były⁷⁴ złożyć do WUP:

- wniosek o przyznanie świadczeń na rzecz ochrony miejsc pracy obejmujący m.in. dane identyfikacyjne podmiotu, informację o okresie dofinansowania, liczbę pracowników objętych dofinansowaniem, kwotę dofinansowania w podziale na wynagrodzenia i pokrycie składek na ubezpieczenie społeczne pracowników należnych od pracodawcy, oświadczenia: o spadku obrotów⁷⁵ ustalony na podstawie art. 15g ust. 9 ustawy COVID-19, które uprawniało do otrzymania dofinansowania (wraz ze wskazaniem daty, od której liczony był spadek obrotów), o niezaleganiu ze składkami ZUS i podatkami do końca III kwartału 2019 r., o odprowadzaniu składek na ubezpieczenia społeczne od pracowników⁷⁶ ujętych w wykazie pracowników sporządzanego do wniosku⁷⁷,
- pełnomocnictwo w przypadku działania podmiotu za pośrednictwem osób trzecich.

WUP w ramach weryfikacji wniosków sprawdzał zgodność informacji zamieszczonych w tych wnioskach z ogólnodostępnymi bazami KRS i CEIDG, poprawność podpisów (zgodnie z reprezentacją podmiotu), a także prawidłowość podpisu elektronicznego.

(akta kontroli str. 1489, 1516, 1557, 4188-4201)

⁷³ Instrument dodany art. 77 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz. U. z 2020 r., poz. 1086)

⁷⁴ Na podstawie przepisów ustawy COVID-19 oraz wymogów ustanowionych przez Dysponenta FGŚP.

⁷⁵ Zgodnie z art. 15g ust. 9 ustawy COVID-19 przez spadek obrotów gospodarczych rozumie się spadek sprzedaży towarów i usług w ujęciu ilościowym lub wartościowym: 1) nie mniej niż 15% obliczony jako stosunek łącznych obrotów w ciągu dowolnie wskazanych 2 kolejnych miesięcy kalendarzowych, przypadających w okresie po dniu 31 grudnia 2019 r. do dnia poprzedzającego dzień złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, w porównaniu do łącznych obrotów z analogicznych 2 kolejnych miesięcy kalendarzowych roku poprzedniego; za miesiąc uważa się także 30 kolejno po sobie następujących dni kalendarzowych, w przypadku gdy dwumiesięczny okres porównawczy rozpoczyna się w trakcie miesiąca kalendarzowego, to jest w dniu innym niż pierwszy dzień danego miesiąca kalendarzowego, lub 2) nie mniej niż 25% obliczony jako stosunek obrotów z dowolnie wskazanego miesiąca kalendarzowego, przypadającego po dniu 31 grudnia 2019 r. do dnia poprzedzającego dzień złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, w porównaniu do obrotów z miesiąca poprzedniego; za miesiąc uważa się także 30 kolejno po sobie następujących dni kalendarzowych, w przypadku gdy okres porównawczy rozpoczyna się w trakcie miesiąca kalendarzowego, to jest w dniu innym niż pierwszy dzień danego miesiąca kalendarzowego.

⁷⁶ Oświadczenie to widniało we wnioskach do 10 lipca 2020 r.

⁷⁷ Dołączenie wykazu pracowników do wniosku nie było obligatoryjne.

W ramach instrumentu z art. 15gg ustawy COVID-19, na dzień 31 grudnia 2020 r. do WUP wpłynęło 4 270 wniosków⁷⁸. WUP rozpatrzył wszystkie otrzymane wnioski, spośród których zaakceptował 3 689 (86,4%) wniosków, a negatywnie rozpatrzył pozostałe 581 (13,6%) wniosków. WUP nie zawierał umów z wnioskodawcami gdyż regulacje prawne nie przewidywały takiego obowiązku⁷⁹, a świadczenia wypłacano na podstawie zaakceptowanych wniosków. WUP wypłacił wsparcie wszystkim wnioskodawcom, których wnioski zostały pozytywnie zweryfikowane w łącznej wysokości 935 215,7 tys. zł. W I półroczu 2021 r. do WUP wpłynęło 2 436 wniosków⁸⁰, WUP rozpatrzył wszystkie otrzymane wnioski, spośród których zaakceptował 2 236 (91,8%) wniosków, a pozostałe 200 (8,2%) wniosków rozpatrzył negatywnie.

Na podstawie zaakceptowanych wniosków WUP wypłacił wsparcie wszystkim wnioskodawcom, których wnioski zostały pozytywnie zweryfikowane w łącznej wysokości 212 705,3 tys. zł.

(akta kontroli str. 450)

Badanie próby 11⁸¹ wniosków rozpatrzonych negatywnie w ramach instrumentu pomocowego określonego w art. 15gg ustawy COVID-19 wykazało, że:

- jeden wniosek (9,0%) został rozpatrzony w terminie do 14 dni od momentu wpływu,
- pięć wniosków (45,5%) zostało rozpatrzonych w terminie od 15 – 30 dni od momentu wpływu,
- pięć wniosków (45,5%) zostało rozpatrzonych w terminie od 31 do 60 dni od momentu wpływu, co szczegółowo przedstawiono w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Wnioskodawcy byli powiadamiani przez WUP o braku akceptacji wniosku w następujących przedziałach czasowych:

- jeden wnioskodawca (9,0%) został poinformowany w terminie do 14 dni;
- pięciu wnioskodawców (45,5%) zostało poinformowanych w terminie 15-30 dni;
- pięciu wnioskodawców (45,5%) zostało poinformowanych w terminie 30-60 dni, co szczegółowo przedstawiono w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Brak akceptacji wniosków był uzasadniony i wynikał z:

- niemożności uznania wnioskodawcy za przedsiębiorcę w rozumieniu art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców⁸² (sześć odmów, tj. 54,5%)⁸³,

bądź

- otrzymania przez wnioskodawcę dofinansowania do wynagrodzeń tych samych pracowników na podstawie art. 15g lub 15zzb ustawy COVID-19 (pięć odmów, tj. 45,5%).

W przypadku wniosków składanych w trybie art. 15gg ustawy COVID-19 – w ustawie tej przewidziano, że odmowa dofinansowania winna następować w formie decyzji administracyjnej, od której odwołanie mogło zostać wniesione do Samorządowego

⁷⁸ Tj. wniosków złożonych przez przedsiębiorców w postaci elektronicznej i w formie papierowej, opatrzonej własnoręcznym podpisem przedsiębiorcy.

⁷⁹ Art. 15gg ust. 9 ustawy COVID 19.

⁸⁰ Tj. wniosków złożonych przez przedsiębiorców w postaci elektronicznej i w formie papierowej, opatrzonej własnoręcznym podpisem przedsiębiorcy).

⁸¹ Próba została dobrana w sposób losowy z wewnętrznego rejestru wniosków prowadzonego w WUP. Spośród wniosków złożonych w 2021 r. – do dnia doboru próby, jedynie trzy rozpatrzono odmownie, pozostałych osiem odmów dotyczyło wniosków złożonych w 2020 r.

⁸² Dz. U. z 2021 r. poz. 162, dalej: „UPP”.

⁸³ M. in. ze względu na prowadzenie działalności wytwórczej w rolnictwie, prowadzenie placówki oświatowej oraz innej formy wychowania przedszkolnego, zagraniczny oddział.

Kolegium Odwoławczego. W ramach badanej próby wpłynęło jedno odwołanie od decyzji Dyrektora WUP, która została utrzymana w mocy.

(akta kontroli str. 243-246)

Na podstawie badania próby⁸⁴ zaakceptowanych 40 wniosków dotyczących instrumentu pomocowego określonego w art. 15gg ustawy COVID-19 na łączną kwotę 9 783,9 tys. zł, ustalono, że:

- 20 wniosków (50,0%) rozpatrzonych w przedziale czasowym do 14 dni od złożenia wniosku,
- 17 wniosków (42,5%) zostało rozpatrzonych w przedziale czasowym od 15 – 30 dni od złożenia wniosku,
- trzy wnioski (7,5%) zostały rozpatrzone w przedziale czasowym od 31- 60 dni od złożenia wniosku, w tym jeden wniosek rozpatrzono po terminie 30-dniowym z przyczyn niezależnych od WUP. Rozpatrzenie dwóch wniosków w terminie 55 dni od daty wpływu opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 247-250, 459)

Terminy wypłat środków kształtowały się następująco:

- 15 wnioskodawcom (37,5%) wypłacono środki w terminie do 14 dni od złożenia wniosków,
- 21 wnioskodawcom (52,5%) wypłacono środki w terminie od 15 – 30 dni od złożenia wniosków,
- dwóm wnioskodawcom (5,0%) wypłacono środki w terminie od 31 - 60 dni od złożenia wniosków, w tym w jednym przypadku z przyczyn niezależnych od WUP (tj. z uwagi na konieczność uzupełnienia dokumentacji przez wnioskodawcę) oraz pozostałym dwóm wnioskodawcom (5,0%) wypłacono środki w terminie powyżej 60 dni od złożenia wniosków; co przedstawiono szczegółowo w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 247-250)

Weryfikacja danych o liczbie pracowników ujętych w ww. 40 wnioskach z danymi z systemu VIATOR (raporty ZUS U7N) wykazała, że liczba pracowników ujęta w tych wnioskach nie przekraczała liczby pracowników zgłoszonych do ubezpieczeń społecznych. Weryfikacja dołączonych do wniosku wykazów pracowników nie wykazała również przypadków ujmowania tych samych obrotów bądź pracowników przez poszczególnych wnioskodawców.

(akta kontroli str. 3665-3953, 5064)

Spośród badanej próby 40 beneficjentów, w sposób losowy dobrano dziesięć podmiotów, którym WUP wypłacił dofinansowanie w łącznej wysokości 49 042,5 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2021 r., według rejestrów KRS, żaden z beneficjentów nie był w upadłości bądź likwidacji. Wszyscy beneficjenci przekazali informacje i dokumenty dotyczące spadku obrotów gospodarczych, spadek obrotów obliczany był: w trzech przypadkach na podstawie zapisów kont zespołu „7”, w trzech przypadkach na podstawie faktur sprzedaży za okres miesiąca/dwóch miesięcy, które nie pokrywały się z miesiącem kalendarzowym oraz w czterech przypadkach na podstawie deklaracji VAT-7⁸⁵. Przedsiębiorcy przedłożyli dokumentację potwierdzającą spadek obrotów, który uprawniał do otrzymania wsparcia.

W odniesieniu do obrotów (wykazanych w dołączonym do wniosku o udzielenie dofinansowania arkuszu kalkulacyjnym obejmującym wykaz pracowników oraz

⁸⁴ Próba została dobrana w sposób losowy z rejestru wniosków złożonych przez przedsiębiorców prowadzonego przez WUP.

⁸⁵ Przy czym przedsiębiorcy dokonali wyłączeń obejmujących wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów, import usług.

wskazującym wartościowo obroty przedsiębiorcy), właściwe organy podatkowe w odniesieniu do ww. dziesięciu beneficjentów wskazały, że:

- wobec sześciu beneficjentów nie było możliwe potwierdzenie wielkości spadku obrotów (przychodów), ze względu na obliczenie jego poziomu według rozliczeń podatków dochodowych – trzy przypadki (organy podatkowe dysponowały danymi jedynie w skali roku, na podstawie zeznań rocznych składanych przez podatników) lub ze względu na obliczenie spadku obrotów w okresie miesiąca/dwóch miesięcy niepokrywających się z miesiącem kalendarzowym – pozostałe trzy przypadki (organy podatkowe dysponowały danymi wynikającymi z deklaracji składanych za okresy miesięczne kalendarzowe),
- u czterech podmiotów wystąpił zadeklarowany spadek obrotów, na podstawie przekazanych informacji z deklaracji VAT-7.

Organy podatkowe potwierdziły brak zaległości podatkowych ww. beneficjentów.

(akta kontroli str. 5051-5053)

ZUS potwierdził brak zaległości w regulowaniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, FGŚP, Fundusz Pracy lub Fundusz Solidarnościowy na koniec III kwartału 2019 r. u wszystkich ww. dziesięciu beneficjentów, a także potwierdził zatrudnienie dobranych do próby badawczej po pięciu pracowników⁸⁶ beneficjentów, na których przyznane zostało przez WUP dofinansowanie.

(akta kontroli str. 1407-1422, 5051-5053)

Podmioty ubiegające się o przyznanie świadczeń w ramach instrumentu z art. 15gga ustawy COVID-19 na rzecz ochrony miejsc pracy ze środków FGŚP na dofinansowanie wynagrodzeń pracowników zobowiązane⁸⁷ były złożyć do WUP:

- wniosek o przyznanie świadczeń na rzecz ochrony miejsc pracy obejmujący m.in. dane identyfikacyjne podmiotu, informację o okresie dofinansowania, liczbę pracowników objętych dofinansowaniem, kwotę dofinansowania wynagrodzeń, oświadczenia: o spadku przychodów podatkowych⁸⁸, które uprawniały do otrzymania dofinansowania (wraz ze wskazaniem okresu spadku obrotów), niezaleganiu ze składkami ZUS i podatkami do końca III kwartału 2019 r., oświadczenie o nieobjęciu dofinansowania pracowników zatrudnionych w okresie krótszym niż trzy miesiące przed złożeniem wniosku, oświadczenie o sporządzeniu na dzień złożenia wniosku wykazu pracowników objętych wnioskiem, oświadczenie o prowadzeniu na dzień 30 września 2020 r. działalności gospodarczej oznaczonej kodem PKD zgodnym z art. 15gga ust. 1 ustawy o COVID-19;
- umowę o świadczenia na rzecz ochrony miejsc pracy;
- formularz informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc publiczną związaną z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 oraz jej skutków;
- pełnomocnictwo w przypadku działania podmiotu za pośrednictwem osób trzecich.

⁸⁶ Pięciu pierwszych pracowników ujętych w wykazie pracowników dołączonym do wniosku o przyznanie dofinansowania.

⁸⁷ Na podstawie przepisów ustawy COVID oraz wymogów ustanowionych przez Dysonenta FGŚP.

⁸⁸ Zgodnie z art. 15gga ust. 1 ustawy COVID-19 przychód z tej działalności w rozumieniu przepisów podatkowych uzyskany w jednym z trzech miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku był niższy w następstwie wystąpienia COVID-19 co najmniej o 40% w stosunku do przychodu uzyskanego w miesiącu poprzednim lub w analogicznym miesiącu roku poprzedniego.

WUP w ramach weryfikacji wniosków, sprawdzał: podmioty w ogólnodostępnych bazach KRS i CEIDG (w tym zgodność informacji zamieszczonych we wniosku z tymi bazami), weryfikowano poprawność kodów PKD w oparciu o bazę REGON, poprawność podpisów (zgodnie z reprezentacją podmiotu, a także prawidłowość podpisu elektronicznego). Ponadto weryfikowano w Systemie Udostępniania Danych o Pomocy Publicznej (SUDOP) czy podmiot otrzymał inną pomoc publiczną.

(akta kontroli str. 1489, 1557-1558, 4362-4363, 4419-4443)

W ramach instrumentu z art.15gga ustawy COVID-19 na dzień 31 grudnia 2020 r do WUP wpłynęło 675 wniosków; WUP rozpatrzył wszystkie otrzymane wnioski, spośród których zaakceptował 584 (86,5%) wnioski, a pozostałe 91 (13,5%) wniosków rozpatrzył negatywnie. WUP zawarł umowy ze wszystkimi przedsiębiorcami, których wnioski pozytywnie rozpatrzono, na podstawie których w 2021 r. wypłacono wsparcie w wysokości 20 620 tys. zł. W I półroczu 2021 r. do WUP wpłynęło 2 055 wniosków; WUP rozpatrzył wszystkie otrzymane wnioski, spośród których zaakceptował 1 821 (88,6%) z nich, a pozostałe 234 (11,4%) wnioski rozpatrzył negatywnie. WUP zawarł umowy ze wszystkimi przedsiębiorcami, których wnioski pozytywnie rozpatrzono w tym okresie, na podstawie których wypłacono wsparcie w wysokości 48 302,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 1499)

Badanie próby dziesięciu⁸⁹ wniosków rozpatrzonych negatywnie w ramach instrumentu pomocowego określonego w art. 15gga ustawy COVID-19 wykazało, że dwa wnioski (20%) zostały rozpatrzone w terminie do 14 dni od złożenia; trzy wnioski (30%) zostały rozpatrzone w terminie od 15 – 30 dni od złożenia; a pozostałe pięć wniosków (50%) zostało rozpatrzonych w terminie od 31 – 60 dni od złożenia, co szczegółowo przedstawiono w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 1008-1010)

Przedsiębiorcy byli powiadamiani o braku akceptacji wniosku w następujących przedziałach czasowych⁹⁰:

- dwóch wnioskodawców (20%) zostało poinformowanych w terminie do 14 dni;
- trzech wnioskodawców (30%) zostało poinformowanych w terminie 15 - 30 dni;
- pięciu wnioskodawców (50%) zostało poinformowanych w terminie powyżej 30 dni, co szczegółowo przedstawiono w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Brak akceptacji wniosków wynikał z niespełnienia warunku w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej, oznaczonej według Polskiej Klasyfikacji Działalności⁹¹ 2007 jako rodzaj przeważającej działalności, kodami wymienionymi w ustawie COVID-19 na dzień 30 września 2020 r. (osiem wniosków), lub złożenia wniosku po terminie⁹² (dwa wnioski).

(akta kontroli str. 766-768)

Na podstawie badania próby 40⁹³ wniosków zaakceptowanych przez WUP do wypłaty na łączną kwotę 11 849,8 tys. zł z instrumentu określonego w art. 15gga ustawy COVID-19 ustalono, że dziewięć wniosków (22,5%) rozpatrzono w terminie do 14 dni od złożenia wniosku; 11 wniosków (27,5%) zostało rozpatrzonych w przedziale czasowym od 15 – 30 dni od złożenia wniosku; 15 wniosków (37,5%) zostało rozpatrzonych w przedziale czasowym od 31- 60 dni od złożenia wniosku (z czego

⁸⁹ Próba została dobrana w sposób losowy z wewnętrznego rejestru wniosków prowadzonego w WUP.

⁹⁰ Od momentu złożenia wniosku

⁹¹ Dalej PKD.

⁹² Zgodnie z art. 15gga¹ ust. 26 ustawy COVID-19 wnioski o przyznanie świadczeń na rzecz ochrony miejsc pracy mogły być składane do dnia 28 lutego 2021 r.

⁹³ Próba została dobrana w sposób losowy z rejestru wniosków złożonych przez przedsiębiorców prowadzonego przez WUP.

w pięciu przypadkach⁹⁴ wynikało to z konieczności uzupełnienia wniosku przez składającego) oraz pięć wniosków (12,5%) zostało rozpatrzonych w terminie powyżej 60 dni od złożenia wniosku (z czego w dwóch przypadkach⁹⁵ wynikało to z konieczności uzupełnienia wniosku przez składającego), co szczegółowo przedstawiono w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 1008-1010)

Terminy wypłat środków od momentu złożenia wniosków o wsparcie kształtowały się następująco:

- ośmiu wnioskodawcom (20,0%) wypłacono środki w terminie do 14 dni od złożenia wniosku;
- 11 wnioskodawcom (27,5%) wypłacono środki w terminie od 15 – 30 dni od złożenia wniosku;
- 16 wnioskodawcom (40,0%) wypłacono środki w terminie od 31 - 60 dni od złożenia wniosku, w tym dziesięciu z przyczyn niezależnych od WUP (tj. z uwagi na konieczność uzupełnienia dokumentacji przez wnioskodawców) oraz
- pięciu wnioskodawcom (12,5%) wypłacono środki w terminie przekraczającym 60 dni, w tym dwóm z przyczyn niezależnych od WUP (tj. uwagi na konieczność uzupełnienia dokumentacji przez wnioskodawców), co szczegółowo przedstawiono w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 1008-1010)

W wyniku badania próby stwierdzono, że w przypadku 38 na 40 podmiotów (95%) złożone przez beneficjentów wnioski zawierały dane zgodne z bazami danych systemu VIATOR, a na ich podstawie wypłacono dofinansowanie w łącznej wysokości 11 849,8 tys. zł. W odniesieniu do dwóch pozostałych wniosków tj. 5% badanej próby na podstawie których WUP wypłacił dofinansowanie w łącznej wysokości 300,0 tys. zł stwierdzono, że liczba pracowników ujęta we wnioskach była większa od liczby osób zgłoszonych do ubezpieczeń społecznych, co szczegółowo przedstawiono w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 1008-1010, 4388-4444, 4663-4730)

Spośród badanej próby 40 beneficjentów, w sposób losowy dobrano dziesięć podmiotów, którym WUP wypłacił dofinansowanie w łącznej wysokości 7 722,3 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2021 r., według rejestrów KRS lub CEIDG, żaden z beneficjentów nie był w upadłości, likwidacji lub nie zaprzestał prowadzenia działalności gospodarczej. Wszyscy beneficjenci przekazali informacje i dokumenty dotyczące spadku przychodów. Spadek przychodów obliczany był: w pięciu przypadkach na podstawie zapisów kont księgowych zespołu „7”, w trzech przypadkach na podstawie wydruków sprzedaży, które pokrywały się z deklaracjami VAT-7 i w dwóch na podstawie wydruków sprzedaży dla danego rodzaju działalności (wg PKD). Przedsiębiorcy przedłożyli dokumentację potwierdzającą spadek przychodów, który uprawniał do otrzymania danego wsparcia.

W odniesieniu do przychodów (wykazanych w dołączonym do wniosku o udzielenie dofinansowania arkuszu kalkulacyjnym obejmującym wykaz pracowników oraz wskazującym przychody przedsiębiorcy), właściwe organy podatkowe w odniesieniu do ww. dziesięciu beneficjentów wskazały, że:

⁹⁴ Wnioski nr 24000/CV0-19/19820414 (38 dni od wpływu wniosku); 24000/CV-19/20753748 (31 dni od wpływu wniosku); 24000/CV-19/20376528 (53 dni od wpływu wniosku); 24000/CV-19/20422226 (32 dni od wpływu wniosku); 24000/CV-19/20426955 (32 dni od wpływu wniosku).

⁹⁵ Wnioski nr 24000/CV-19/20060891 (62 dni od wpływu wniosku) i nr 24000/CV-19/20179138 (81 dni od wpływu wniosku).

- u siedmiu beneficjentów nie było możliwe potwierdzenie wielkości spadku przychodów ze względu na obliczenie jego poziomu według rozliczeń podatków dochodowych (organy podatkowe dysponowały danymi jedynie w skali roku, na podstawie zeznań rocznych składanych przez podatników);
- u trzech podmiotów potwierdzono spadek przychodów, gdyż przychody pokrywały się z wartością sprzedaży wykazaną w deklaracjach VAT-7.

Organy podatkowe potwierdziły brak zaległości podatkowych ww. beneficjentów.

(akta kontroli str. 5051-5053)

ZUS potwierdził brak zaległości w regulowaniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, FGŚP, Fundusz Pracy lub Fundusz Solidarnościowy na koniec III kwartału 2019 r. u wszystkich ww. dziesięciu beneficjentów, a także w odniesieniu do dziewięciu beneficjentów potwierdził zatrudnienie dobranych do próby badawczej po pięciu pracowników⁹⁶, na których przyznane zostało przez WUP dofinansowanie. W pozostałym jednym przypadku ZUS nie potwierdził zatrudnienia czterech z pięciu dobranych do próby pracowników – beneficjent w tym przypadku przekazał dokumentację zatrudnienia uczniów i studentów, którzy zgodnie z art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych⁹⁷ nie podlegali obowiązkowi zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych i na podstawie art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych⁹⁸ oraz nie podlegali obowiązkowi zgłoszenia do ubezpieczenia zdrowotnego.

(akta kontroli str. 1407-1422, 5051-5053)

W dniu 23 lipca 2021 r.⁹⁹ wprowadzono instrument pomocowy obejmujący dofinansowanie ze środków FGŚP wynagrodzeń pracowników przedsiębiorców prowadzących sklepiki szkolne (art.15gga¹ ustawy COVID-19). Do 30 września 2021 r.¹⁰⁰:

- do WUP wpłynęło osiem wniosków; z czego WUP zaakceptował trzy wnioski (37,5%), dwa wnioski (25%) rozpatrzył negatywnie, a pozostałe trzy wnioski (37,5%) pozostawiono bez rozpatrzenia gdyż wnioskodawcy wycofali złożone wnioski przed ich rozpatrzeniem;
- WUP z trzema wnioskodawcami, których wnioski rozpatrzono pozytywnie zawarł umowy, na podstawie których wypłacono wsparcie w wysokości 18,0 tys. zł¹⁰¹.

(akta kontroli str. 732, 1011, 4869)

Badanie próby obejmującej dwa wnioski rozpatrzone negatywnie w ramach instrumentu pomocowego określonego w art.15gga¹ ustawy COVID-19 stwierdzono, że obydwa wnioski zostały rozpatrzone w terminie do 14 dni od ich złożenia, a przedsiębiorcy zostali powiadomieni o braku akceptacji wniosku w terminie do 14 dni od wpływu wniosku. Brak akceptacji wniosków wynikał z niespełnienia przez wnioskodawców warunku w zakresie prowadzenia na dzień 30 września 2020 r. działalności gospodarczej oznaczonej kodami PKD wymienionymi w art. 15gga¹ ust. 1 ustawy COVID-19.

(akta kontroli str. 769)

Badanie próby trzech zaakceptowanych przez WUP wniosków złożonych przez wnioskodawców na podstawie art. 15gga¹ ustawy COVID-19 na łączną kwotę

⁹⁶ Pięciu pierwszych pracowników ujętych w wykazie pracowników dołączonym do wniosku o przyznanie dofinansowania.

⁹⁷ Dz. U. z 2021 r. poz. 423 ze zm.

⁹⁸ Dz. U. z 2021 r. poz. 1285 ze zm.

⁹⁹ Na podstawie art. 1 pkt 3 ustawy z dnia 24 czerwca 2021 r. (Dz. U. z 2021 r. poz.1192) zmieniającej ustawę COVID-19.

¹⁰⁰ Zgodnie z art. 15gga¹ ust. 8 ustawy COVID 19 wnioski o przyznanie świadczeń na rzecz ochrony miejsc pracy mogły być składane do dnia 30 września 2021 r.

¹⁰¹ W tym jedna umowa zawarta 1 października 2021 r.

18,0 tys. zł wykazało, że jeden wniosek (tj. 33,3%) został rozpatrzony 13 dni od złożenia; jeden wniosek (tj. 33,3%) został rozpatrzony 30 dni od złożenia, a pozostały jeden wniosek (tj. 33,3%) został rozpatrzony 45 dni od złożenia, co szczegółowo przedstawiono w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. Terminy wypłat środków od momentu złożenia wniosków o wsparcie kształtowały się następująco: jednemu wnioskodawcy (tj. 33,3%) wypłacono środki w terminie od 15 – 30 dni od złożenia wniosku, a pozostałym dwóm wnioskodawcom (tj. 66,6%) wypłacono środki w terminie od 31 - 60 dni od złożenia wniosku (przy czym jednemu z przyczyn niezależnych od WUP), co szczegółowo przedstawiono w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 1011)

W ramach ww. badanej próby trzech beneficjentów, którym WUP wypłacił dofinansowanie w łącznej wysokości 18,0 tys. zł ustalono, że na dzień 31 grudnia 2021 r., według CEIDG, żaden z beneficjentów nie zaprzestał prowadzenia działalności gospodarczej. Wszyscy beneficjenci przekazali informacje i dokumenty dotyczące spadku przychodów: dwóch przekazało wydruki z podatkowej księgi przychodów i rozchodów, jeden – rejestr VAT. Dokumenty te potwierdzały uprawnienie do otrzymania wsparcia.

Dwóch z trzech beneficjentów przekazało dokumentację potwierdzającą związanie umową najmu¹⁰² powierzchni przeznaczonej do prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na sprzedaży środków spożywczych, papierniczych i piśmienniczych na rzecz uczniów, słuchaczy lub wychowanków na terenie jednostek systemu oświaty. Jeden beneficjent przekazał informację, że nie posiada takiej dokumentacji.

W odniesieniu do przychodów (wykazanych w dołączonym do wniosku o udzielenie dofinansowania arkuszu kalkulacyjnym obejmującym wykaz pracowników oraz wskazującym przychody przedsiębiorcy), właściwe organy podatkowe potwierdziły wartość przychodów jednego podmiotu, ze względu na przyjęcie wartości przychodów wg deklaracji VAT-7, pozostali dwaj beneficjenci nie byli zarejestrowanymi podatnikami VAT. Organy podatkowe nie miały możliwości potwierdzenia przychodów obliczonych dla okresów miesięcznych dla podatku dochodowego. Organy podatkowe potwierdziły brak zaległości podatkowych ww. beneficjentów.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami weryfikacja spełniania przez beneficjentów warunków otrzymania pomocy miała charakter formalny i ograniczała się do ustalenia, czy wniosek zawiera wszystkie wymagane dokumenty, w tym oświadczenia wnioskodawców składane pod rygorem odpowiedzialności karnej. Działania WUP w tym obszarze były zgodne z obowiązującymi regulacjami. Z ustaleń kontroli wynika jednakże, że część beneficjentów przedłożyła wnioski zawierające nieprawdziwe dane i w konsekwencji uzyskała nienależne dofinansowanie. W wyniku badania próby stwierdzono, że nie wszyscy przedsiębiorcy, którym WUP wypłacił dofinansowanie, spełniali przesłanki do otrzymania pomocy lub spełniali przesłanki do otrzymania pomocy w wysokości wskazanej we wnioskach. Dotyczyło to 72,5% wniosków objętych badaną próbą (na kwotę wsparcia 2 313,6 tys. zł) z instrumentu pomocowego określonego w art. 15g ustawy COVID-19 oraz 5 % wniosków z instrumentu pomocowego określonego w art. 15gga ustawy COVID-19 na kwotę 300,0 tys. zł. Ustalono, że niektóre z ww. wniosków o dofinansowanie zawierały te same dane, w tym powtarzające się numery PESEL pracowników, powtarzające się dane osób zmarłych, powtarzające się numery rachunków bankowych oraz wielkości obrotów przedsiębiorcy (od których spadku uzależniono udzielenie wsparcia).

(akta kontroli str. 1206, 5051-5053)

¹⁰² Co najmniej 14 dni w miesiącu, w którym wystąpił spadek przychodów.

ZUS potwierdził brak zaległości w regulowaniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, FGŚP, Fundusz Pracy lub Fundusz Solidarnościowy na koniec III kwartału 2019 r. u ww. beneficjentów, a także potwierdził zatrudnienie dobranych do próby badawczej pracowników.

(akta kontroli str. 1407-1422, 5051-5053)

W okresie objętym kontrolą NIK w Urzędzie nie opracowano wewnętrznych procedur dot. sposobu postępowania podczas rozliczania udzielonej pomocy¹⁰³. Dyrektor WUP wyjaśnił, że (...) *rozliczenia otrzymanych dofinansowań są dokonywane w oparciu o obowiązujące w tym zakresie przepisy, które w sposób wystarczający wskazują, jakie działania w ramach każdego z rozliczeń (wstępnego, końcowego) powinny być podejmowane. Kolejne czynności w zakresie dokonywanych rozliczeń nie mają charakteru sformalizowanego, są dokonywane przez każdego z pracowników indywidualnie, według ich własnego, profesjonalnego osądu.* Odnosząc się do kwestii w jakiej kolejności/według jakich kryteriów podejmowane są działania Dyrektor poinformował, że przydzielanie kolejnych spraw, związanych z weryfikacją rozliczeń, pracownikom następowało wg daty wpływu wniosku.

(akta kontroli str. 964-978)

Jak wyjaśnił Wicedyrektor, rozliczenie wniosków na dofinansowanie wynagrodzeń podzielone zostało na następujące etapy:

- Wniosek do rozliczenia, tj. wniosek, do którego złożono wymagane dokumenty i który oczekuje na weryfikację przez pracownika merytorycznego;
- Wniosek wstępnie rozliczony pozytywnie, tj. dostarczono wszystkie dokumenty oraz dokumenty te są prawidłowe, pozwalające na rozliczenie;
- Wniosek wstępnie rozliczony negatywnie tj. wniosek do którego nie zostało złożone rozliczenie lub złożono niepoprawne rozliczenie lub niekompletne dokumenty uniemożliwiające weryfikację wstępną;
- Wniosek rozliczony końcowo pozytywnie, tj. wniosek który został całościowo zweryfikowany, a w wyniku weryfikacji potwierdzono poprawność wszystkich dokumentów rozliczeniowych;
- Wniosek rozliczony końcowo negatywnie, tj. wniosek, który na etapie weryfikacji końcowej zawierał błędy, niepoprawne lub niekompletne dokumenty, a przedsiębiorca po wezwaniu nie przedstawił poprawnych, skorygowanych dokumentów lub nie uzupełnił ewentualnych braków.

(akta kontroli str. 798-799, 964-965, 966-978)

Spełnianie przez przedsiębiorcę zobowiązania wypłaty wynagrodzeń pracownikom (odprowadzając od nich należne składki oraz zaliczkę na podatek dochodowy od osób fizycznych) z otrzymanego wsparcia było weryfikowane przez WUP na podstawie dokumentów przedkładanych przez beneficjentów pomocy przy rozliczeniu wsparcia tj. wykazu pracowników sporządzonego na dzień złożenia wniosku, kalkulatora rozliczeniowego¹⁰⁴, dokumentów potwierdzających przelewy wynagrodzeń pracownikom (np. wyciąg bankowy), bądź odbiór wypłaty w gotówce za każdy miesiąc otrzymanego wsparcia, zbiorczego potwierdzenia wykonania przelewu z tytułu składek ZUS oraz przelewu z tytułu zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych za każdy miesiąc otrzymywania wsparcia.

(akta kontroli str. 96-99, 510-552, 614-640, 1595-1734)

¹⁰³ Procedura rozliczania wsparcia o ochronę miejsc pracy udzielonego z FGŚP wprowadzona została Zarządzeniem Dyrektora WUP nr NO-0016/16/2022 z dnia 25 marca 2022 r.

¹⁰⁴ Obejmującego m.in. dane pracowników wraz z wartością faktycznie wypłaconego wynagrodzenia oraz z wartością składek na ubezpieczenia społeczne pracowników.

Na etapie rozliczenia otrzymanej pomocy system VIATOR umożliwiał porównanie list pracowników sporządzonych do wniosków (wykaz pracowników) i sporządzonych do rozliczenia (kalkulator rozliczeniowy), sprawdzenie w bazach PESEL, ZUS (weryfikacja płatnika składek – pracodawcy i pracowników załączonych do rozliczenia poprzez pobranie raportu ZUS U1¹⁰⁵, obejmujące także weryfikację wartości wynagrodzenia i wymiaru czasu pracy) oraz weryfikację danych w Aplikacji Centralnej¹⁰⁶. System weryfikował poprawność kwot dofinansowania dla każdej osoby (według wykazu pracowników i kalkulatora rozliczeniowego). Pełna weryfikacja beneficjenta możliwa była w przypadku złożenia kompletu dokumentów rozliczeniowych, w tym w szczególności wykazu pracowników (sporządzonego do wniosku) i kalkulatora rozliczeniowego. W przypadku braku rozliczenia, możliwe było wczytanie danych z wykazu pracowników (sporządzonego do wniosku, jeżeli taki wykaz został złożony wraz z wnioskiem) i sprawdzenie poszczególnych osób w bazach ZUS i PESEL (przy czym informacje te pobierane były dla pojedynczych pracowników).

(akta kontroli str. 1595-1734, 1765)

Na dzień 31 grudnia 2021 r. z 5 002 wniosków złożonych z instrumentu art. 15g o wartości wypłaconej pomocy w łącznej kwocie 1 180 374,1 tys. zł WUP zakończył końcową weryfikację rozliczenia w odniesieniu do 42¹⁰⁷ wniosków (0,84% wniosków złożonych), z 5 925 wniosków z instrumentu art. 15gg o wartości wypłaconej pomocy w łącznej kwocie 1 147 921,0 tys. zł WUP zakończył końcową weryfikację rozliczenia w odniesieniu do 11¹⁰⁸ wniosków (0,18%), z 2 405 wniosków z instrumentu art. 15gga o wartości wypłaconej pomocy w łącznej kwocie 68 922,5 tys. zł WUP zakończył końcową weryfikację rozliczenia w odniesieniu do jednego¹⁰⁹ wniosku (0,04%) i z trzech wniosków z instrumentu art. 15gga¹ o wartości wypłaconej pomocy w łącznej kwocie 15,0 tys. zł WUP zakończył końcową weryfikację rozliczenia w odniesieniu do jednego¹¹⁰ wniosku (33,3%).

(akta kontroli str. 800, 5824-5826)

Badanie próby 40 wniosków złożonych przez beneficjentów wsparcia z art. 15g ustawy COVID-19 wykazało, że 32 z nich (tj. 80%), wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 15g ust. 17b pkt 1 ustawy COVID-19 oraz § 3 umów zawartych z WUP, nie przekazało do WUP rozliczenia wykorzystania wsparcia w terminie do 30 dnia po zakończeniu okresu poboru świadczeń. Czterech beneficjentów (10%) przedłożyło do WUP jedynie formularz „rozliczenie wniosku”¹¹¹ bez kalkulatora rozliczeniowego oraz dokumentów potwierdzających wykorzystanie środków zgodnie z przeznaczeniem, w tym dwóch w terminie złożenia rozliczenia i dwóch po tym terminie. Spośród pozostałych czterech przedsiębiorców (10%), którzy przekazali dokumentację rozliczenia otrzymanych środków:

¹⁰⁵ Raport ten umożliwił zweryfikowanie poprawności danych wprowadzonych do kalkulatora rozliczeniowego dotyczących poszczególnych pracowników objętych dofinansowaniem.

¹⁰⁶ Umożliwiającej weryfikację, czy wnioskodawca uzyskał pomoc z innych źródeł, w tym z instrumentów pomocowych oferowanych przez Powiatowe Urzędy Pracy.

¹⁰⁷ W tym 10 wniosków bez stwierdzonych uchybień i 32 ze stwierdzonymi uchybieniami.

¹⁰⁸ W tym siedem wniosków bez stwierdzonych uchybień i cztery ze stwierdzonymi uchybieniami

¹⁰⁹ Zakończono weryfikację ze stwierdzonymi uchybieniami.

¹¹⁰ Zakończono weryfikację ze stwierdzonymi uchybieniami.

¹¹¹ Formularz zawierał dane identyfikacyjne podmiotu, zestawienie wykorzystania środków za poszczególne miesiące dofinansowania w wyszczególnieniu wydatkowanych przez pracodawcę środków na wynagrodzenia pracowników i ubezpieczenia społeczne pracowników z tytułu obniżonego wymiaru czasu pracy lub przestoju ekonomicznego, oświadczenie złożone pod odpowiedzialnością karną, że środki otrzymane na podstawie zawartej umowy, zostały wykorzystane zgodnie z celem i na warunkach na jakich je uzyskano oraz oświadczenia m.in. o braku wypowiedzenia umowy o pracę pracownikom z przyczyn niedotyczących pracowników, w okresie pobierania świadczeń, o naliczeniu i odprowadzeniu zaliczek na podatek dochodowy od wynagrodzeń współfinansowanych ze środków FGŚP, o niekorzystaniu z innych źródeł pomocy w odniesieniu do tych samych pracowników w zakresie takich samych tytułów wypłat na rzecz ochrony miejsc pracy, niekorzystaniu ze zwolnień w opłacaniu składek ZUS.

- dwóch wykorzystało pomoc w całości i przekazało dokumentację rozliczenia otrzymanych środków przed upływem terminu na rozliczenie;
- dwóch zwróciło niewykorzystane środki, z tego jednemu wnioskodawcy prawidłowo naliczono odsetki za opóźnienie, które zostały zaliczone w koszty FGŚP¹¹².

(akta kontroli str. 96-99, 294-299)

Wobec ww. 36 podmiotów objętych próbą badawczą, które nie dokonały rozliczenia bądź które złożyły niekompletną dokumentację rozliczeniową, WUP¹¹³ po upływie od dwóch do 132 dni od upływu terminu na dokonanie rozliczenia skierował do 21 beneficjentów wezwania do złożenia¹¹⁴ rozliczeń otrzymanych dofinansowań (w tym do 17 beneficjentów po upływie 30 dni od upływu terminu na dokonanie rozliczenia). 13 beneficjentów bez wezwania złożyło rozliczenie w terminie od czterech do 94 dni od upływu terminu na rozliczenie (w tym 11 po upływie 30 dni od upływu terminu na dokonanie rozliczenia), a wobec pozostałych dwóch WUP wystosował wezwania do uzupełniania (złożonych w terminie) rozliczeń po upływie 97 i 185 dni od dnia upływu terminu na rozliczenie.

(akta kontroli str. 1595-1734, 5054-5057)

Wobec braku odpowiedzi ze strony 21¹¹⁵ beneficjentów na wezwania do złożenia rozliczenia lub uzupełnienia złożonych dokumentów (pod rygorem dokonania wstępnej negatywnej weryfikacji rozliczenia), WUP do 18 z nich wystosował (w terminie od 18 do 81 dni od pierwszego wezwania) pisma zawierające informację o dokonaniu wstępnej negatywnej weryfikacji rozliczenia otrzymanego dofinansowania i jednocześnie w ramach ww. pism wezwano ponownie¹¹⁶ do rozliczenia bądź uzupełnienia złożonego rozliczenia pod rygorem końcowej negatywnej weryfikacji rozliczenia¹¹⁷. W związku z upływem terminu na przedłożenie dokumentów wobec beneficjentów, których WUP wystosował drugie wezwania do złożenia rozliczenia lub uzupełnienia złożonych dokumentów, po bezskutecznym upływie terminu na jego realizację WUP wystosował kolejne (trzecie) takie wezwania do dwóch z nich (w terminie 56 dni od daty drugiego wezwania).

Z 21 ww. wniosków, do zakończenia kontroli NIK dwa wnioski pozostawały na etapie wstępnej negatywnej weryfikacji rozliczenia. Do pozostałych 19 beneficjentów WUP wystosował wezwania do zwrotu pomocy, w tym w odniesieniu do dziewięciu wniosków nie upłynął termin na zwrot środków. Wobec niedokonania zwrotu udzielonego dofinansowania do dnia 16 marca 2022 r. siedem wniosków przekazanych zostało do Wydziału prawnego celem wszczęcia egzekucji w terminach od 16 do 121 dni (w tym cztery wnioski w terminie od 50 do 121 dni od upływu terminu na dokonanie zwrotu), trzech wniosków pomimo upływu terminu na zwrot nie przekazano celem wszczęcia egzekucji, co szczegółowo przedstawiono w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 5054-5057, 6341-6342, 6350)

Badanie próby 40 wniosków złożonych przez beneficjentów wsparcia z art. 15gg ustawy COVID-19 wykazało, że 19 przedsiębiorców (47,5%) przekazało terminowo

¹¹² Zgodnie z pismem Dyrektora FGŚP (Nr DF-V.2012.104.2021) z dnia 16 września 2021 r. jeżeli kwota odsetek nie przekracza określonych na dzień rozliczenia, najniższych kosztów doręczenia w obrocie krajowym przesyłki poleconej za potwierdzeniem odbioru przez operatora wyznaczonego w rozumieniu art. 3 pkt 13 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. Prawo pocztowe (Dz.U z 2020 r. poz. 1041). Kwota ta jest zaliczana w koszty FGŚP.

¹¹³ W toku kontroli NIK i kierowanych przez kontrolerów NIK zapytań o status rozliczenia poszczególnych podmiotów.

¹¹⁴ W nieprzekraczalnym terminie siedmiu dni od daty otrzymania wezwania.

¹¹⁵ Dwóch pozostałych beneficjentów spośród 23, którzy nie złożyli rozliczeń lub złożyli je niekompletnie, złożyło rozliczenia niekompletne / zawierające błędy, związku z czym zostali wezwani przez WUP do ich korekty.

¹¹⁶ W nieprzekraczalnym terminie siedmiu dni od daty doręczenia pisma.

¹¹⁷ I w konsekwencji do wezwania do zwrotu całości przekazanych środków wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych.

do WUP rozliczenie wykorzystania wsparcia i nie zwróciło otrzymanych środków (ani ewentualnych odsetek). Spośród pozostałych 21 beneficjentów (52,5%), 14 podmiotów złożyło rozliczenia bez wezwania w terminie od 4 do 111 dni od upływu terminu na dokonanie rozliczenia, a pozostałe siedem podmiotów nie złożyło rozliczenia. WUP od 39 do 90 dni po upływie terminu na złożenie rozliczenia przez poszczególnych beneficjentów wystosował wezwania do złożenia rozliczenia. Dwóch beneficjentów przedłożyło rozliczenia, z tego jednego beneficjenta wstępnie pozytywnie zweryfikowano. Dwóch beneficjentów przekazało niekompletną dokumentację rozliczeniową wniosku i na dzień 3 lutego 2022 r. posiadało status „do rozliczenia wstępnego”. Pozostałych trzech wobec braku rozliczenia zostało przez WUP ponownie wezwanych w terminie od 53 do 67 dni od daty pierwszego wezwania. Nie występowanie lub występowanie przez Urząd do beneficjentów po upływie 30 dni od upływu terminu na dokonanie rozliczenia lub uzupełnienie rozliczenia udzielonej pomocy opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

23 przedsiębiorców (57,5%) nie wykorzystało w pełni otrzymanego dofinansowania i dokonało zwrotu części pomocy, która nie została wykorzystana w terminie od 11 dni przed upływem ustawowego terminu na zwrot środków¹¹⁸ do 111 dni po terminie. Wnioskodawcom dokonującym zwrotu środków po terminie zostały naliczone odsetki, które zostały zaksięgowane na koncie WUP, bądź zaliczone w koszty FGŚP - zgodnie z pismem Dyrektora FGŚP (Nr DF-V.2012.104.2021) z dnia 16 września 2021 r.

(akta kontroli str. 247-250, 5133-5137)

Z 40 objętych próbą kontrolną beneficjentów, którzy otrzymali dofinansowanie z art. 15gga ustawy o COVID-19 - 35 (95%) złożyło rozliczenia otrzymanej pomocy, w tym:

- 31 beneficjentów do 30 dni przed upływem terminu na rozliczenie dofinansowania wynikającego z umowy;
- czterech¹¹⁹ beneficjentów złożyło rozliczenia otrzymanej pomocy w terminie od 32 do 216 dni po upływie terminu na złożenie rozliczenia, z czego w trzech przypadkach rozliczenia złożono bez uprzednich wezwań ze strony WUP, a w pozostałym jednym przypadku po otrzymaniu wezwania wystosowanego 8 listopada 2021 r. (tj. po upływie 192 dni od upływu terminu na rozliczenie).

Spośród ww. 35 beneficjentów: dziesięciu w pełni wykorzystało otrzymane środki, a 25 zwróciło środki w części niewykorzystanej.

Wobec pozostałych pięciu (12,5%) beneficjentów, którzy nie przekazali rozliczeń otrzymanego dofinansowania, WUP wystosował w terminie od 102 do 193 dni od upływu terminu na złożenie rozliczenia, wezwania do dokonania rozliczenia. Czterech¹²⁰ spośród ww. beneficjentów dokonało rozliczeń natomiast pozostałego jednego¹²¹ wnioskodawcę który nie dokonał rozliczenia Dyrektor WUP pismem z 8 września 2021 r. wezwał do zwrotu całości dofinansowania wraz z odsetkami. poinformował również¹²², że w odniesieniu do ww. beneficjenta *kompletowane są dokumenty do przekazania właściwemu pracownikowi merytorycznemu w celu wszczęcia egzekucji*. Do dnia 16 marca 2022 r. dokumenty nie zostały przekazane do Wydziału Prawnego.

(akta kontroli str. 801-802, 1008-1010, 4388-4444, 5138-5140, 6350)

Badanie próby trzech zaakceptowanych przez WUP wniosków złożonych przez wnioskodawców na podstawie art. 15gga¹ ustawy COVID-19 wykazało, że:

¹¹⁸ Zgodnie z art. 15gg ust. 19 ustawy COVID-19.

¹¹⁹ Wnioski nr: 24000/CV0-19/19820414, 24000/CV-19/20179138, 24000/CV-19/20537876, 24000/CV-19/20753748.

¹²⁰ Wnioski nr: 24000/CV-19/20060891, 24000/CV-19/20684622, 24000/CV-19/20778432, 24000/CV-19/21686948.

¹²¹ Wniosek nr 24000/CV-19/20772210. 27 grudnia 2021 r. dokonano wstępnej negatywnej weryfikacji rozliczenia wniosku, a 21 stycznia 2022 r. dokonano końcowej negatywnej weryfikacji rozliczenia wniosku.

¹²² Pismem nr NO-0711-10/TJ/2021 z 10 stycznia 2022 r.

- jeden przedsiębiorca rozliczył otrzymaną pomoc cztery dni po terminie na rozliczenie wynikającym z umowy. Weryfikacja przesłanych dokumentów rozliczeniowych dokonana przez pracowników WUP doprowadziła do pozytywnego rozliczenia wniosku;
- jeden przedsiębiorca otrzymał wezwanie do uzupełnienia rozliczenia o dokumenty dotyczące potwierdzenia wydatkowania otrzymanego dofinansowania, do dnia zakończenia kontroli nie uzupełniono rozliczenia, WUP dokonał wstępnej negatywnej weryfikacji wniosku;
- jeden przedsiębiorca rozliczył całość otrzymanego dofinansowania, jednakże, z uwagi na brak wszystkich wymaganych załączników, wzywano beneficjenta do ich uzupełnienia¹²³. W trakcie kontroli NIK, zwrócono się (29 listopada 2021 r.) do ww. beneficjenta o przekazanie dokumentacji potwierdzającej oświadczenia złożone do wniosku z art.15 gga¹, tj. m.in. kserokopii zaświadczenia wystawionego przez dyrektora jednostki systemu oświaty, o tym że firma związana była co najmniej 14 dni w miesiącu (w którym wystąpił spadek przychodów), umową najmu powierzchni przeznaczonej do prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na sprzedaży środków spożywczych, papierniczych i piśmienniczych na rzecz uczniów, słuchaczy lub wychowanków na terenie jednostek systemu oświaty, dokumentacji potwierdzającej spadek obrotów. Przedsiębiorca w odpowiedzi na pismo przekazał dokumentację potwierdzającą spadek przychodów oraz wyjaśnił, że nie posiada dokumentów potwierdzających związane umową z placówką oświatową. NIK 22 grudnia 2021 r. poinformowała o tym fakcie WUP, który skierował kolejne bezskuteczne wezwania do beneficjenta o przedłożenie dokumentów, a 3 lutego 2022 r. wezwał do zwrotu całości otrzymanego dofinansowania wraz odsetkami. 10 lutego 2022 r. WUP skierował zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do prokuratury – w odpowiedzi na pytanie Izby. 22 lutego 2022 r. beneficjent zwrócił otrzymane dofinansowanie wraz z odsetkami¹²⁴.

(akta kontroli str. 794-810, 1011, 1014-1016, 1206, 4766-4823, 5141)

WUP w zakresie ww. prób badawczych skierował w trakcie kontroli NIK 20 wezwań do podmiotów o zwrot całości otrzymanego dofinansowania wraz z odsetkami. Do 16 marca 2022 r.¹²⁵ nie upłynął termin na zwrot środków wobec dziewięciu z 20 beneficjentów. Dokumentacja trzech wniosków przekazana została do wydziału prawnego w terminach od 16 do 26 dni, a dokumentacja dotycząca czterech wniosków przekazana została w terminie od 50 do 121 dni od bezskutecznego upływu terminu na dokonanie zwrotu środków przez beneficjentów. Według stanu na dzień 16 marca 2022 r. nie przekazano do wydziału prawnego pozostałych czterech spraw, w których upłynął termin na dokonanie zwrotu środków przez beneficjentów, co szczegółowo przedstawiono w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Z przekazanych do wydziału prawnego celem wszczęcia egzekucji siedmiu wniosków objętych próbą badawczą, do postępowania sądowego skierowano dwa pozwy, z czego w jednej sprawie na dzień 16 marca 2022 r. WUP oczekiwał na wydanie nakazu zapłaty. W zakresie jednego wniosku skierowano pozew do sądu 15 marca 2022 r.

(akta kontroli str. 112, 5143-5144, 5851)

¹²³ 1 grudnia 2021 r. WUP wezwał do złożenia rozliczenia i przedłożenia wszystkich wymaganych dokumentów, 16 grudnia 2021 r. zostało niekompletne rozliczenia w związku z czym 31 grudnia 2021 r. wezwano do uzupełnienia i poprawienia rozliczenia oraz przedłożenia zaświadczenia wystawionego przez Dyrektora systemu oświaty o związaniu przez okres 14 dni wskazanym we wniosku umową najmu.

¹²⁴ Zwrócona kwota odsetek była o niższa 1,0 zł, przy czym kwota ta nie przekroczyła najniższych kosztów doręczenia w obrocie krajowym przesyłki poleconej za potwierdzeniem odbioru – zatem kwota ta nie będzie dochodzona.

¹²⁵ Tj. Dzień złożenia – w toku kontroli NIK, wyjaśnięć przez Naczelnika Wydziału Prawnego WUP.

W okresie objętym kontrolą WUP nie przeprowadzał kontroli przedsiębiorców, którzy uzyskali w latach 2020-2021 (do 30 czerwca) wsparcie na ochronę miejsc pracy. Wicedyrektor WUP wyjaśnił, że w Urzędzie trwają prace w zakresie przygotowania regulaminu kontroli. Zgodnie z § 4 umowy o wypłatę świadczeń na rzecz ochrony miejsc pracy ze środków FGŚP na dofinansowanie wynagrodzeń pracowników objętych przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy w następstwie wystąpienia COVID-19, kontrola u beneficjenta w zakresie przestrzegania postanowień umowy i wydatkowania środków może być przeprowadzona przez trzy lata od upływu terminu na rozliczenie środków. Wicedyrektor WUP dodał, że nieprzebiegnięcie kontroli nie oznacza, iż dotrzymanie przez beneficjentów zasad udzielonej pomocy nie podlega żadnej weryfikacji. Identyfikowanie podmiotów naruszających powyższe zasady może nastąpić na etapie prowadzonej weryfikacji wstępnej rozliczeń otrzymanych środków. Informacja o niedotrzymaniu warunków pomocy może pochodzić również od podmiotu zewnętrznego, bezpośrednio od pracodawcy lub może pojawić się dopiero w trakcie weryfikacji końcowej. W przypadku ustalenia beneficjentów, którzy naruszyli zasady udzielonej pomocy w związku z niezgodnym z przepisami lub umową wykorzystaniem środków, są oni wzywani do zwrotu.

(akta sprawy str. 255-257, 258-262)

Realizacja zadań obejmujących obsługę ww. instrumentów pomocowych nie podlegała w latach 2020-2021 kontroli wewnętrznej. Wicedyrektor wyjaśnił, że powyższe wynikało m.in. z faktu, iż poziom ryzyka w odniesieniu do zadań realizowanych przez Wydział ds. Świadczeń Pracowniczych zidentyfikowano na poziomie akceptowalnym. Wicedyrektor dodał, że na etapie identyfikowania ryzyk w marcu 2021 r. brak było jeszcze praktycznych doświadczeń merytorycznych pochodzących z analizy przebiegu kompleksowych i zakończonych procesów rozliczania wniosków, w tym dochodzenia należności wypłaconych ze środków FGŚP i uznanych jako nienależne lub wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem. Posiadając obecne doświadczenia możliwe będzie bardziej precyzyjne zidentyfikowanie występujących w tym obszarze ryzyk i ich poziomu.

(akta kontroli str. 252-262, 4946-4948)

W prowadzonych przez WUP analizach ryzyka, zdefiniowano m.in. ryzyko: zmniejszenia wpływów finansowych z tytułu windykacji należności, znacznego zwiększenia ilości wpływających wniosków o wypłatę świadczeń, naruszenia poufności danych osobowych, zakłócenia terminowości realizacji bieżących zadań oraz terminowości rozpatrywania i obsługi wniosków na rzecz ochrony miejsc pracy, zakłócenia w utrzymaniu jakości obsługi wniosków na rzecz ochrony miejsc pracy.

(akta kontroli str. 263-279, 467-472)

W ramach kontroli zarządczej WUP nie zidentyfikował nieprawidłowości w działaniach pracowników WUP zajmujących się obsługą wsparcia, dlatego też nie dokonywano modyfikacji regulacji w zakresie kontroli wewnętrznej i bezpieczeństwa. Wicedyrektor wyjaśnił, że w zakresie obsługi tzw. „Tarcz antykryzysowych” bieżące działania przewidziane w zaktualizowanym dnia 19 marca 2021 r. rejestrze ryzyk na rok 2021 stosowano w zakresie rozpatrywania i realizacji wniosków złożonych do WUP. W rejestrze ryzyk na rok 2021 przewidziano ryzyka i odpowiadające im mechanizmy kontrolne, związane z realizacją instrumentów wprowadzonych ustawą: „zakłócenia terminowości rozpatrywania i obsługi wniosków na rzecz ochrony miejsc pracy” oraz „zakłócenia w utrzymaniu jakości obsługi wniosków na rzecz ochrony miejsc pracy”.

(akta kontroli str. 263-279, 776-780, 4946-4948)

Wicedyrektor WUP wyjaśnił, że WUP współpracował z organami ścigania poprzez kierowanie zawiadomień o podejrzeniu wyłudzenia środków publicznych do

prokuratury. Na dzień 2 listopada 2021 r. złożone zostały trzy zawiadomienia obejmujące 12 podmiotów. Przesłankami do złożenia tych zawiadomień były informacje uzyskane od organów ścigania i własnej analizy w tym zakresie. Kolejne zawiadomienia do Prokuratury składane w 2022 r. były m.in. wynikiem zawiadomień skierowanych przez NIK w toku kontroli na podstawie art. 51 ustawy o NIK.

(akta kontroli str. 468, 470-471)

WUP nie prowadził bieżących analiz efektywności udzielonego wsparcia w ramach instrumentów pomocowych określonych w ustawie COVID-19, nie prowadzono również analiz dotyczących trwałości zastosowanych rozwiązań pomocowych. Wicedyrektor WUP wyjaśnił, że brak analiz w odniesieniu do udzielanej pomocy w ramach tarcz antykryzysowych wynikał z braku podstawy prawnej do wykonywania takich zadań oraz ograniczonych zasobów kadrowych i finansowych, które uniemożliwiały podejmowanie dodatkowych zadań dotyczących skuteczności instrumentów pomocowych.

(akta kontroli str. 258-259)

W 2020 r. WUP zlecił przeprowadzenie badania sondażowego wśród podmiotów gospodarczych dotyczącego sytuacji na śląskim rynku pracy w aspekcie społeczno-gospodarczym w perspektywie 2021 roku w opiniach przedsiębiorców. W ww. opracowaniu wykazano powszechność korzystania ze wsparcia w ramach tarczy antykryzysowej oraz przedstawiono ocenę respondentów wskazującą na ww. wsparcie jako instrument pomocny w utrzymaniu firmy na rynku w 2021 r.¹²⁶ W ww. opracowaniu nie ujęto danych liczbowych o wpływie tarcz na sytuację przedsiębiorstw, w tym na zatrudnienie.

(akta kontroli str. 303-356)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w badanym obszarze stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W WUP nie dochowano miesięcznego terminu na rozpatrzenie¹²⁷:
  - a) 2% wniosków o wsparcie (tj. jednego¹²⁸ z 50 objętych próbą badawczą), złożonych na podstawie art. 15g ustawy COVID-19,
  - b) 13,7% wniosków (tj. siedmiu wniosków¹²⁹ z 51 objętych próbą badawczą), złożonych na podstawie art. 15gg ustawy COVID-19, w tym w przypadku pięciu z nich rozpatrzonych negatywnie¹³⁰ poinformowano o tym wnioskodawców po upływie 30 dni od ich złożenia
oraz
  - c) 36% wniosków (tj. 18 wniosków¹³¹ z 50 objętych próbą badawczą), złożonych na podstawie art. 15gga ustawy COVID-19, w tym w przypadku pięciu z nich

¹²⁶ 66,1% podmiotów deklarowało pomocny wpływ instrumentów pomocowych na utrzymanie na rynku w 2021 r.

¹²⁷ Wnioski pozytywnie i negatywnie rozpatrzone w ramach próby badawczej.

¹²⁸ Wniosek nr 24000/CV-19/20781859 (122 dni, w tym pomiędzy złożeniem wniosku a przekazaniem wezwania do uzupełnienia braków formalnych 43 dni),

¹²⁹ Wnioski nr: 24000/CV-19/24078436 (55 dni), 24000/CV-19/23287267 (55 dni do wydania decyzji, 47 dni o daty złożenia wniosku do przekazania wiadomości e-mail o usunięciu braków formalnych), 24000/CV-19/16949627 (60 dni w odniesieniu do przekazania pisma dot. korekty wniosku i 140 dni do wydania decyzji), 24000/CV-19/18666990 (75 dni), 24000/CV-19/15283043 (120 dni), 24000/CV-19/21413343 (40 dni), 24000/CV-19/16229181 (129 dni).

¹³⁰ Wnioski nr: 24000/CV-19/21413343 (40 dni), 24000/CV-19/16949627 (60 dni), 24000/CV-19/18666990 (75 dni), 24000/CV-19/16229181 (129 dni), 24000/CV-19/15283043 (120 dni)

¹³¹ Wnioski nr: 24000/CV-19/19928396 (56 dni), 24000/CV-19/20003887 (44 dni), 24000/CV-19/20006237 (40 dni), 24000/CV-19/20062489 (32 dni), 24000/CV-19/20067352 (117 dni), 24000/CV-19/20189597 (114 dni), 24000/CV-19/20363940 (41 dni), 24000/CV-19/20537876 (34 dni), 24000/CV-19/20757466 (33 dni), 24000/CV-19/20772210 (41 dni), 24000/CV-19/20778432 (37 dni), 24000/CV-19/21722032 (31 dni), 24000/CV-19/19746258 (74 dni), 24000/CV-19/19347333 (35 dni), 24000/CV-19/19473031 (37 dni), 24000/CV-19/19577873 (52 dni), 24000/CV-19/19480605 (58 dni), 24000/CV-19/20104379 (40 dni),

rozpatrzonych negatywnie¹³² poinformowano o tym wnioskodawców po upływie 30 dni od ich złożenia.

Ponadto, w terminie powyżej miesiąca od złożenia wniosków wypłacono środki finansowe:

- a) czterem¹³³ z 40 (10%) beneficjentów objętych próbą badawczą. Wnioski złożono na podstawie art. 15g ustawy COVID-19, a wypłata środków nastąpiła tj. w terminie od 31 do 130 dni od dat ich złożenia;
- b) trzem¹³⁴ z 40 (7,5%) beneficjentów objętych próbą badawczą. Wnioski złożono na podstawie art. 15 gg ustawy COVID-19, a wypłata środków nastąpiła w terminie od 43 do 69 dni od dat ich złożenia;
- c) dziewięciu¹³⁵ z 40 (22,5%) beneficjentów objętych próbą badawczą. Wnioski złożono na podstawie art. 15 gga ustawy COVID-19, a wypłata środków nastąpiła w terminie od 31 do 132 dni od daty ich złożenia.

Ponadto, jeden¹³⁶ z trzech zaakceptowanych przez WUP objętych próbą badawczą wniosków złożonych przez wnioskodawców na podstawie art. 15gga¹ ustawy COVID-19 został rozpatrzony 45 dni od jego złożenia, a na podstawie dwóch z tych wniosków WUP wypłacił środki finansowe 41¹³⁷ i 57¹³⁸ dni od daty ich złożenia.

(akta kontroli str. 100-104,105-115, 240-242, 243-246, 247-250, 291-293, 766-768, 1008-1010, 5838-5846)

Dyrektor WUP wyjaśnił, że przyczyny opóźnień w rozpatrywaniu wniosków wynikały m.in. z nagromadzenia zadań służbowych, braków kadrowych oraz bardzo dużej liczby wniosków do rozpatrzenia. Z kolei Wicedyrektor WUP wyjaśnił, że *termin realizacji przelewów do poszczególnych przedsiębiorców uzależniony był od daty złożenia wniosków do Zespołu ds. Obsługi Finansowej FGŚP. Wydłużenie terminów wypłaty dofinansowania (powyżej 30 dni od złożenia wniosku) wynikało z wpływu znacznej liczby wniosków, konieczności ich rozpatrzenia i zaakceptowania. Wicedyrektor wskazał, że w okresie wpływu największej liczby wniosków do realizacji zespół księgowości wykonywał dziennie ponad 600 przelewów. Jeżeli wnioski przekazywane do realizacji do księgowości zostały rozpatrzone i zaakceptowane w terminie około lub dłuższym niż 30 dni, to wypłata dofinansowania nie mogła zostać zrealizowana do 30 dni. Praktyka wskazuje, że przy standardowym obciążeniu pracą przelew może zostać przygotowany, a następnie zaakceptowany w banku i zrealizowany w ciągu dwóch dni. Natomiast czas realizacji świadczeń z ustawy COVID-19 nie był standardową sytuacją i mimo pełnego zaangażowania*

¹³² Wnioski nr: 24000/CV-19/19347333 (35 dni), 24000/CV-19/19473031 (37 dni), 24000/CV-19/19577873 (52 dni), 24000/CV-19/19480605 (58 dni), 24000/CV-19/20104379 (40 dni),

¹³³ Wnioski nr: 24000/CV-19/20781859 (wypłata 130 dni od złożenia wniosku, wniosek rozpatrzono w terminie 122 dni), 24000/CV-19/25969786 (wypłata 41 dni od dnia złożenia wniosku, wniosek rozpatrzono w terminie 29 dni), 24000/CV-19/25774276 (wypłata 31 dni od złożenia wniosku, wniosek rozpatrzono w terminie 29 dni) i 24000/CV-19/24389254 (wypłata 36 dni od złożenia wniosku, wniosek rozpatrzono w terminie 25 dni).

¹³⁴ 24000/CV-19/24078436 (wypłata 62 dni od złożenia wniosku, wniosek rozpatrzono w terminie 55 dni), 24000/CV-19/26284164 (wypłata 43 dni od złożenia wniosku, wniosek rozpatrzono w terminie 22 dni), 24000/CV-19/23287267 (wypłata 69 dni od złożenia wniosku, wniosek rozpatrzono w terminie 55 dni).

¹³⁵ 24000/CV-19/20067352 (wypłata 132 dni od złożenia wniosku, wniosek rozpatrzono w terminie 117 dni), 24000/CV-19/20189597 (wypłata 122 dni od złożenia wniosku, wniosek rozpatrzono w terminie 114 dni), 24000/CV-19/20363940 (wypłata 46 dni od złożenia wniosku, wniosek rozpatrzono w terminie 41 dni), 24000/CV-19/20537876 (wypłata w terminie 35 dni od złożenia wniosku, wniosek rozpatrzono w terminie 34 dni), 24000/CV-19/20772210 (wypłata w terminie 48 dni od złożenia wniosku, wniosek rozpatrzono w terminie 41 dni), 24000/CV-19/20778432 (wypłata w terminie 43 dni od złożenia wniosku, wniosek rozpatrzono w terminie 37 dni), 24000/CV-19/21722032 (wypłata w terminie 36 dni od złożenia wniosku, wniosek rozpatrzono w terminie 31 dni), 24000/CV-19/19746258 (wypłata w terminie 76 dni od złożenia wniosku, wniosek rozpatrzono w terminie 74 dni), 24000/CV-19/21511214 (wypłata w terminie 31 dni od złożenia wniosku, wniosek rozpatrzono w terminie 28 dni).

¹³⁶ Wniosek nr 24000/CV-19/28475171.

¹³⁷ Wniosek nr 24000/CV-19/29208861.

¹³⁸ Wniosek nr 24000/CV-19/28475171.

pracowników i okresowego przeniesienia do księgowości dodatkowych osób, nie było możliwości realizacji wszystkich przelewów w ciągu np. 2 dni.

(akta kontroli str. 108, 459-464, 5838-5846)

Nie kwestionując obciążenia pracowników WUP obsługą wniosków o udzielenie wsparcia wpływających na podstawie przepisów ustawy o COVID-19, NIK wskazuje, że celem ustanowienia instrumentów pomocowych było wsparcie funkcjonowania przedsiębiorców, aby zapobiec ich upadłości, a zrealizowanie tego celu, jak wskazało Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w piśmie¹³⁹ skierowanym do Dyrektorów WUP uzasadniając wprowadzane uproszczenia w procedurze przyznawania pomocy, wymagało *jak najszybszego przekazania środków finansowych przedsiębiorcom, w czasie obowiązywania ograniczeń w prowadzeniu działalności, kiedy przedsiębiorcy nie posiadają zasobów finansowych.* Zdaniem NIK, obowiązkiem kierownika jednostki było zorganizowanie pracy urzędu w sposób umożliwiający realizację ww. zadania, przy wykorzystaniu wszystkich dostępnych w tym zakresie zasobów, w tym wszystkich funkcjonalności systemu VIATOR (umożliwiających m.in. automatyczną weryfikację CEIDG i KRS), co winno umożliwić szybsze rozpatrywanie wniosków i co za tym idzie szybszą wypłatę środków finansowych wnioskodawcom.

(akta kontroli str. 164-169)

2. W WUP nierzetelnie rozpatrywano cztery wnioski przedsiębiorców (spośród 40 objętych szczegółowym badaniem), którzy w konsekwencji uzyskali dofinansowanie z instrumentu określonego w art. 15 g ustawy COVID-19 w łącznej wysokości 284,0 tys., pomimo wykazania przez nich spadku obrotów gospodarczych w porównaniu do okresu, w którym nie figurowali w rejestrach publicznych (KRS i CEIDG). Wicedyrektor wyjaśnił, że nieprawidłowość ta wynikała z przeoczenia oraz nagromadzenia obowiązków (m.in. związanych z realizacją zadań związanych z tarczą antykryzysową oraz wykonywaniem podstawowych obowiązków). Z kolei radca prawny weryfikujący te wnioski pod względem formalnoprawnym wyjaśnił, że weryfikacja ww. wniosków nie obejmowała szczegółowego badania wszystkich załączonych dokumentów do wniosku, w szczególności w zakresie, który nie wymaga specjalistycznej wiedzy prawniczej.

(akta kontroli str. 96-99, 105-115, 4663-4730, 4892-4894, 4934-4979)

3. WUP nie zapewnił niezwłocznego kierowania wezwań do wszystkich przedsiębiorców, którzy – wbrew obowiązkowi wynikającym z umów o dofinansowaniu i z przepisów ustawy COVID-19 – nie dokonali rozliczenia udzielonej pomocy. Stwierdzono bowiem, że
  - spośród 30 z 36 beneficjentów objętych próbą badawczą obejmującą instrument pomocowy z art. 15 g, którzy w wymaganym terminie nie złożyli kompletnych rozliczeń, 11¹⁴⁰ z nich bez uprzedniego wezwania ze strony WUP złożyło rozliczenia w terminie od 35 do 94 dni od upływu terminu na jego dokonanie, a do kolejnych 19¹⁴¹ WUP wystosował, w terminach od 51 do 185 dni od upływu terminu na złożenie rozliczenia, wezwania do jego złożenia lub uzupełnienia,

¹³⁹ Nr DF-III.058.34.2020.PG z 21 maja 2020 r.

¹⁴⁰ Wnioski nr 24000/CV-26033920, 24000/CV-19/25859561, 24000/CV-19/25969786, 24000/CV-19/25774276, 24000/CV-19/25774241, 24000/CV-19/25764458, 24000/CV-19/24389254, 24000/CV-19/24318508, 24000/CV-19/24035118, 24000/CV-19/25862014, 24000/CV-19/22964599.

¹⁴¹ Wnioski nr 24000/CV-19/25841995, 24000/CV-19/25774270, 24000/CV-19/25675796, 24000/CV-19/25635652, 24000/CV-19/25577221, 24000/CV-19/26301231, 24000/CV-19/24286275, 24000/CV-19/24027417, 24000/CV-19/24270098, 24000/CV-19/24208555, 24000/CV-19/23948583, 24000/CV-19/23988355, 24000/CV-19/20781859, 24000/CV-19/23871143, 24000/CV-19/23871574, 24000/CV-19/23870345, 24000/CV-19/23196900, 24000/CV-19/22971125, 24000/CV-19/24013521.

- spośród 14 z 21 beneficjentów objętych próbą badawczą obejmującą instrument pomocowy z art. 15 gg, którzy w wymaganym terminie nie złożyli kompletnych rozliczeń, siedmiu¹⁴² z nich bez uprzedniego wezwania ze strony WUP złożyło rozliczenia w terminie od 60 do 111 dni od upływu terminu na jego dokonanie, a do kolejnych siedmiu¹⁴³ WUP wystosował, w terminach od 39 do 90 dni od upływu terminu na złożenie rozliczenia, wezwania do jego złożenia,
- spośród dziewięciu z beneficjentów objętych próbą badawczą obejmującą instrument pomocowy z art. 15 gga, którzy w wymaganym terminie nie złożyli kompletnych rozliczeń, czterech¹⁴⁴ z nich złożyło rozliczenia otrzymanej pomocy w terminie od 32 do 216 dni po upływie terminu na złożenie rozliczenia, z czego w trzech¹⁴⁵ przypadkach rozliczenia złożono bez uprzednich wezwań ze strony WUP, a w jednym przypadku¹⁴⁶ po otrzymaniu wezwania wystosowanego po upływie 192 dni od upływu terminu na rozliczenie. Wobec pozostałych pięciu¹⁴⁷ beneficjentów WUP wystosował w terminie od 102 do 193 od upływu terminu na złożenie rozliczenia, wezwania do dokonania rozliczenia.

(akta kontroli str. 801-802, 805-809, 5133-5140, 6341-6342)

Wicedyrektor wyjaśnił, że z uwagi na incydentalność *powierzonego zadania i brak wcześniejszych doświadczeń w realizacji tego typu przedsięwzięć oraz działając pod presją czasu, w warunkach zagrożenia zdrowotnego oraz w warunkach uruchamiania telefonicznego centrum informacyjnego i obsługi masowo napływających wniosków, nie wszystkie zadania są realizowane zgodnie z terminami. Priorytetowo jest traktowane rozpatrywanie wniosków w celu wypłaty niezbędnej pomocy przedsiębiorcom.*

(akta kontroli str. 111-112)

Zdaniem NIK, WUP jako podmiot wypłacający przedsiębiorcom pomoc z funduszu celowego, ma obowiązek kierować się m.in. zasadą ochrony środków publicznych rozumianą nie tylko w kontekście przekazania przez właściwe organy środków publicznych podmiotom uprawnionym na podstawie przepisów ustawy, ale także odpowiedzialnością organów państwa za sposób finansowania i rozliczenia przekazanych środków, w tym również za kontrolę prawidłowego wydatkowania tychże środków przez beneficjentów. Z ww. zasady wynika m.in. wymóg stwierdzenia obowiązku zwrotu środków w przypadkach m.in. nieprawidłowego wykorzystania przez beneficjentów przyznanych środków bądź pobrania tychże środków w nadmiernej wysokości.

4. Bezzasadnie wydłużano procedurę rozliczenia beneficjentów pomocy poprzez wystosowywanie do nich kolejnych wezwań do rozliczenia pomocy zamiast wezwań do zwrotu dofinansowania. Stwierdzono bowiem, że:
  - wobec braku odpowiedzi ze strony 21 beneficjentów pomocy z instrumentu art. 15g na wezwania do złożenia rozliczenia lub uzupełnienia złożonych dokumentów, WUP do 18¹⁴⁸ z nich (86%) wystosował (w terminie od 18 do 81 dni od wystosowania pierwszego wezwania) ponowne wezwania do

¹⁴² Wnioski nr 24000/CV-19/26279243, 24000/CV-19/26264877, 24000/CV-19/26267173, 24000/CV-19/26304980, 24000/CV-19/26306420, 24000/CV-19/26240068, 24000/CV-19/24409975.

¹⁴³ Wnioski nr 24000/CV-19/26305652, 24000/CV-19/26304536, 24000/CV-19/26139835, 24000/CV-19/26267098, 24000/CV-19/26302031, 24000/CV-19/26284164, 24000/CV-19/23287267.

¹⁴⁴ Wnioski nr: 24000/CV0-19/19820414, 24000/CV-19/20179138, 24000/CV-19/20537876, 24000/CV-19/20753748.

¹⁴⁵ Wnioski nr 24000/CV0-19/19820414, nr 24000/CV-19/20537876, nr 24000/CV-19/20753748.

¹⁴⁶ Wniosek nr 24000/CV-19/20179138.

¹⁴⁷ Wnioski nr 24000/CV-19/20060891, 24000/CV-19/20684622, 24000/CV-19/20772210, 24000/CV-19/20778432, 24000/CV-19/21686948.

¹⁴⁸ Wnioski nr 24000/CV-19/25841995, 24000/CV-19/25774270, 24000/CV-19/25774276, 24000/CV-19/25679850, 24000/CV-19/25635652, 24000/CV-19/24776738, 24000/CV-19/25444917, 24000/CV-19/24286275, 24000/CV-19/24027417, 24000/CV-19/24270098, 24000/CV-19/24208555, 24000/CV-19/23948583, 24000/CV-19/23976987, 24000/CV-19/23988355, 24000/CV-19/23871143, 24000/CV-19/23871574, 24000/CV-19/23870345 i 24000/CV-19/23196900.

rozliczenia bądź uzupełnienia złożonego rozliczenia. Następnie spośród ww. 18 beneficjentów, wobec których WUP wystosował drugie wezwanie do złożenia rozliczenia lub uzupełnienia złożonych dokumentów, po bezskutecznym upływie terminu na jego realizację WUP wystosował kolejne (trzecie) takie wezwania do dwóch¹⁴⁹ z nich (w terminie 56 dni od daty drugiego wezwania),

- wobec braku odpowiedzi ze strony trzech¹⁵⁰ beneficjentów pomocy z instrumentu art. 15gg na wezwania do złożenia rozliczenia, WUP do wszystkich z nich (100%) wystosował (w terminie od 53 do 67 dni od daty pierwszego wezwania) ponowne wezwania do rozliczenia bądź uzupełnienia złożonego rozliczenia.

(akta kontroli str. 6341-6349)

Odnosząc się do wysyłki beneficjentom kolejnych wezwań do złożenia rozliczenia bądź jego uzupełnienia, Dyrektor wyjaśnił, m.in. że z zapisów ustawowych wynika, że *rozliczenie prawidłowości wykorzystania otrzymanych środków ma składać się z dwóch etapów – rozliczenia wstępnego i rozliczenia końcowego, nie ma więc najmniejszych podstaw do tego, żeby ograniczać prawa pracodawców w tym zakresie. Dodatkowo Ministerstwo nie opracowało żadnych szczegółowych wytycznych, które ujednoliciłyby procedurę rozliczania środków wypłaconych z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, pozostawiając te kwestie w gestii dyrektorów poszczególnych wojewódzkich urzędów pracy.*

(akta kontroli str. 1449)

NIK wskazuje, że beneficjenci, na mocy zawartych umów (w przypadku instrumentu z art. 15g) bądź na mocy przepisów art. 15gg ust. 19 ustawy COVID-19 (w przypadku instrumentu z art. 15gg) byli zobowiązani do dokonania, w terminie 30 dni od zakończenia okresu pobierania świadczeń, rozliczenia i zwrotu niewykorzystanych środków. W związku z powyższym przy braku takiego rozliczenia, WUP wzywał beneficjentów do jego złożenia, pod rygorem wstępnej negatywnej weryfikacji rozliczenia a następnie uznania, iż środki zostały wykorzystane niezgodnie z wnioskiem i umową i jako takie podlegają zwrotowi w całości wraz z odsetkami. W związku z tym kierowanie kolejnych wezwań do beneficjentów z wyznaczeniem kolejnych terminów na dokonanie rozliczeń wobec niewykonania przez beneficjenta swych obowiązków nie miało - w ocenie NIK - uzasadnienia, a jednocześnie - z uwagi na upływ czasu, mogło negatywnie wpłynąć na skuteczność ewentualnej egzekucji.

5. Z 11 spraw, w których bezskutecznie upłynął termin zwrotu dofinansowania, nie podjęto działań w celu wszczęcia postępowań egzekucyjnych wobec czterech¹⁵¹ podmiotów¹⁵² oraz podjęto takie działania wobec czterech¹⁵³ podmiotów ze zwłoką obejmującą przekazanie akt do Wydziału prawnego od 50 do 121 dni po bezskutecznym upływie terminu na dokonanie zwrotu wypłaconych świadczeń.

(akta kontroli str. 2039-2042, 2392-2395, 2537-2540, 2575-2614, 3106-3139, 3229-3232, 3265-3326, 4388-4444, 4549-4661, 5143)

¹⁴⁹ Wnioski nr 24000/CV-19/23196900 i 24000/CV-19/25675796.

¹⁵⁰ Wnioski nr 24000/CV-19/26139835, 24000/CV-19/26267098, 24000/CV-19/26284164.

¹⁵¹ Wnioski nr 24000/CV-19/23725502, 24000/CV-19/25859561, 24000/CV-19/20772210 i 24000/CV-19/24027417.

¹⁵² Trzy wezwania z 31 grudnia 2021 r. i jedno z 26 listopada 2021 r.

¹⁵³ 24000/CV-19/25679850 (51 dni po upływie terminu na dokonanie zwrotu przekazano do wydziału prawnego), 24000/CV-19/24776738 (121 dni po upływie terminu na dokonanie zwrotu przekazano do wydziału prawnego), 24000/CV-19/24208555 (50 dni po upływie terminu na dokonanie zwrotu przekazano do wydziału prawnego), 24000/CV-19/24270098 (54 dni po upływie terminu na dokonanie zwrotu przekazano do wydziału prawnego).

Dyrektor w toku kontroli NIK wyjaśnił¹⁵⁴, że w zakresie jednej z ww. czterech spraw¹⁵⁵ kompletowane są dokumenty celem przekazania do wszczęcia egzekucji.

(akta kontroli str. 1443, 4945)

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

Wnioski

1. Podjęcie działań w celu niezwłocznego rozliczenia wsparcia finansowego udzielonego przedsiębiorcom w związku ze skutkami pandemii COVID-19 wraz z zapewnieniem warunków do przeprowadzenia tego rozliczenia w sposób rzetelny i jednolity w stosunku do wszystkich beneficjentów.
2. Przeprowadzenie pogłębionej analizy czynników ryzyka wypłaty wsparcia podmiotom nieuprawnionym i wykorzystanie jej wyników w toku rozliczania wsparcia.
3. Przeprowadzenie, niezależnie od podjętych działań polegających na wezwaniu beneficjentów do przedłożenia rozliczenia pomocy bądź jej zwrotu, weryfikacji prawidłowości liczby¹⁵⁶ i danych osobowych¹⁵⁷ pracowników wykazanych we wnioskach o wsparcie złożonych przez beneficjentów, którzy nie złożyli w wymaganym terminie kompletnych rozliczeń otrzymanej pomocy i w razie ujawnienia przypadków niezgodności niezwłoczne podjęcie dalszych działań weryfikacyjno-egzekucyjnych z jednoczesnym poinformowaniem o stwierdzonych nieprawidłowościach właściwych organów.
4. Wszczęcie bez zbędnej zwłoki postępowań egzekucyjnych w sprawach, w których bezskutecznie upłynął termin zwrotu dofinansowania lub jego części.

Z uwagi na zakończenie okresu udzielania świadczeń z instrumentów art. 15g, art. 15gg i art. 15gga ustawy COVID-19, NIK nie formułuje uwag ani wniosków w tym zakresie.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

¹⁵⁴ Pismem z 10 stycznia 2022 r.

¹⁵⁵ Wniosek nr 24000/CV-19/207772210.

¹⁵⁶ W szczególności z wykorzystaniem raportu U-7N.

¹⁵⁷ W szczególności z wykorzystaniem raportu U-1 (w przypadku dysponowania przez WUP wykazem pracowników).

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 3 czerwca 2022 r.

Kontrolerzy
Kinga Kołodziejczyk
Inspektor kontroli państwowej

/-/

Lucyna Mol
Inspektor kontroli państwowej

/-/

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym
dokonał:

Piotr Miklis
Dyrektor Delegatury NIK
w Katowicach